

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton ammattilehti • 98. vuosikerta 9.12.2022

10 | 22

Työnantaja
lopetti palkoista
neuvottelemisen
s. 6

Toimittajat
tekivät
JSN-kantelun
päätoimit-
tajastaan
s.26

Journalistiliitto
sai uuden
hallituksen
s. 34

Bellingcatin
toimitusjohtaja
Christo Grozev hankkii
tietoja myös pimeiltä
markkinoilta **14**

KUVA: KRISTA LUOMA

s.30

Kirsi Haapamatti
on Avun maakunta-
kirjeenvaihtaja.

Nimettömät haastattelut lisääntyvät

s.20

Nuorilta kulttuuri- toimittajilta puuttuvat ponnahdusluset

Oskari Onninen

s.4

Maria Pettersson • maria.pettersson@journalistiliitto.fi

Luota ensi vuonna kolleegaan ja ole luottamuksen arvoinen

Vuonna 2023 jokainen meistä tarvitsee kollegojen tukea mahdollisesti enemmän kuin pitkään aikaan. Luottamus, yhtenäisyys ja solidaarisuus ovat välttämättömiä silloin, kun alaa ja työntekijöitä uhataan monelta taholta. Vuosi 2022 on ollut poikkeuksellisen rauhallinen, mutta tilanne saattaa muuttua piankin.

Työnantaja on ryhtynyt hankalaksi jo tämän vuoden puolella. Keväällä me työntekijät sovimme työnantajan kanssa, että neuvottelemme ensi vuoden palkankorotuksista vuodenvaihteen molemmin puolin. Kun neuvottelujen aika koitti, työnantajajärjestö Palta ilmoitti, että se ei halukaan puhua palkankorotuksista. Meidän oli pakko irtisanoa elokuva- ja tv-alan sekä Mediaringin työehtosopimukset, ja jollei neuvotteluhaluja löydy, seuraavana vuorossa ovat Ylen ja MTV:n sopimukset.

Kevään työehtosopimusneuvottelut olivat hankalat, ja nyt hankaluus näyttää jatkuvan, kun työnantaja ei pidä kiinni sovitusta. Asias-

ta kerrotaan lisää tämän lehden sivulla 6. Aina kun työehtosopimukset ovat katkolla ja työnantaja neuvotteluhaltuon, lakko on mahdollinen työtaistelutoimi.

SOLIDAARISUUTTA KAIVATAAN myös freelancereiden asioissa.

Euroopan unioni päätti vihdoon loppusyksystä, että freelancerit saavat jatkossa neuvotella kollektiivisesti. Se tarkoittaa, että Journalistiliitto voisi sopia esimerkiksi isojen mediatalojen kanssa freelancereiden minimipalkkioista. Se helpottaisi rahavääntöä, jossa vastakkain ovat iso mediatalo ja yksittäinen free.

Jos mediatalot eivät suostu neuvottelemaan järkevistä palkkioista, tarvitaan jälleen solidaarisuutta. Työsuhteisten on hyvä miettiä, millaisiin työtaistelutoimiin he ovat valmiit ryhtymään vähemmän tienaavien kollegoidensa puolesta. Jos työsuhteiset menevät lakkoon, he pyytävät freelancereita lakkoon kanssaan. On

KUVA: HELI BLÄFIELD

s.22

Ulla Ahvenniemi
on erikoistunut
henkilöjuttuihin.

Journalistiliiton jäsenet neuvottelevat – tai taistelevat – yhdessä.

vain kohtuullista, että työsuhteiset auttavat, mikäli freet pyytävät samaa.

Alaa uhataan myös ulkopuolelta. Kevään eduskuntavaaleissa esimerkiksi Ylen tulevaisuus saattaa olla vakavasti uhattuna. Kokoomus ja perussuomalaiset ovat vaihtoehtobudjeteissaan kaavailleet, että leikkaisivat Ylen rahoituksesta jopa neljänneksen. Ylen käytävillä on puhuttu verilöylystä. Journalistiliiton valtuusto lausui asiasta syyskokouksessaan joulukuun alussa muun muassa näin:

”Kokoomuksen ja perussuomalaisten vaihtoehtobudjeteissa leikataan Yleisradiolta yli sata miljoonaa euroa. Lisäksi kokoomus lakkauttaisi lehtien jakelutuen, mikä uhkaisu lopettaa lehtien jakelun haja-asutusalueilla. Toteutuessaan leikkaukset olisivat kohtalokas isku suomalaiselle uutis- ja kulttuurituotannolle.”

KULUNEENA VUONNA Journalistiliiton jäseniä on irtisanottu vähemmän kuin ainakaan kymmenen vuoteen. Se on erinomainen asia, mutta

jokainen irtisanotto ansaitsee kollegojen tuen. Muutamissa taloissa neuvotellaan edelleen, ja ihmiset pelkäävät aiheellisesti työpaikkojensa puolesta. Vuoden näkyvimmat irtisanomiset liittyivät Alfa-tv:n loppumiseen, ja sieltä keneä saaneet kollegat ansaitsevat, tietenkin, apua ja tukea.

Journalistiliittoon on tänä vuonna tullut satoja uusia jäseniä, kun Suomen elokuva- ja mediatyöntekijät liittyivät mukaan. He sopivatkin oivasti osaksi porukkaa, joka koostuu muun muassa journalisteista, viestijöistä, kääntäjistä, kustannustoimittajista ja media-tuotannon väestä. On tärkeää, että kaikki jäsenet ja jäsenryhmät luottavat toisiinsa ja ovat toistensa tukena.

Journalistiliiton jäsenet neuvottelevat – tai taistelevat – yhdessä. Vain yhtenäisyydellä saadaan aikaan neuvottelut, palkankorotukset ja parannuksia työehtoihin. Hyvää, sydämellistä ja solidaarista loppuvuotta sekä eritoten vuotta 2023. ●

KUVA: JOHANNA ERJONSALO

Miksi kustannus- toimittajan nimi ei näy kirjassa?

s.19

Kannen/Takakannen kuva: Heidi Piironen ja Emmi Nieminen, kuvitus

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti 98. vuosikerta
9.12.2022

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA /
ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Maria Pettersson 045 6757 401

TOIMITUSSIIHTEERI /
REDAKTIONSSSEKRETERARE
Manu Marttinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT / REPORTRÄR
Nina Erho 050 379 8155
Manu Haapalainen 050 501 0716
Marja Honkonen (opintovapaalla)

ULKOASU / LAYOUT
Heli Saarela 050 470 0016

SÄHKÖPOSTIT
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
fornamn.slaktnamn@journalistiliitto.fi

VERKKOLEHTI
www.journalisti.fi

TILAUKSET / BESTÄLLNINGAR
Jaicom Oy 03 4246 5383
journalisti@atex.com

PAINO / TRYCKERI
Botnia Print, Kokkola
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA / UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
09 612 2330
PL 252, 00531 Helsinki

SEURAAVA JOURNALISTI 1/2023
ILMESTYY 4.1., AINEISTO 14.12.2022

ILMOITUSMYNTI:
www.journalisti.fi > ilmoittajille
044 755 5002

Musiikkijournalisteilla on räppiongelman, kirjoittaa toimittaja Oskari Onninen

Oskari Onninen, teksti ● Aapo Huhta, kuva

OSKARI ONNINEN

- 31-vuotias freetoimittaja ja pop-kriitikko.
- Kirjoittaa muun muassa *Helsingin Sanomiin*, *Suomen Kuvalehteen* ja *Imageen* sekä toimii kolumnistina *Ilta-lehdessä*.
- Kirjoittanut musiikista vuodesta 2008 lähtien eri medioihin, kuten *Rumba*, *Imageen* ja *Helsingin Sanomiin*. Ollut perustamassa musiikkimedia *Nuorgamia*.
- Työskennellyt aiemmin *Ylioppilas-lehdessä*, *Helsingin Sanomissa* ja *Etelä-Suomen Sanomissa*.
- Opiskellut kuvajournalismia Tampereen yliopistossa ja kauppatieteitä Aalto-yliopistossa.

The New York Timesissa työskennellessään musiikkitoimittaja **Kelefa Sannehilla** oli kolme kriteeriä: korkea laatu, suosio ja kiinnostavuus – tässä järjestyksessä. Kriteerien avulla hän valitsi, mitä uusia teoksia käsittelee. Erityisesti hän keskittyi niihin, jotka täyttivät kaksi kriteeriä. Jos taide tuntui pelkästään kiinnostavalta, sitä piti tarkastella erityisen kriittisesti, hän kertoo kirjassaan *Major Labels*.

Suomessa ja maailmalla uuden pop-musiikin tärkein tyylilaji on jo ainakin vuosikymmenen ollut räppi. Se on kattogenre, jonka ympärille muodostuvat nuorisokulttuurit ja trendit.

Sannehin kriteereistä kiinnostavuus siis täyttyy, ja Suomen Spotifyn soitetuimpia kappaleita seuraamalla huomaa, että suosio myös, välillä korkea laatukin.

Usein käy kuitenkin niin, että me pop-musiikista amatiksemme kirjoittavat havaitsemme uudet tähtiräppärit viimeisten joukossa. Vasta silloin, kun he ovat jo radioiden soittolistoilla, saaneet levysopimuksen isolle yhtiölle ja promootiohenkilö kyselee, että pitäisikö tehdä juttu.

Jos juttu tehdään, se tehdään yhä useammin ulkotieteellisistä lähtökohdista. Näkyvyyden saavat tekijät, joiden teosten erinomaisuus, suosio ja kiinnostavuus eivät ylitä arviokynnystä, mutta joilla on hyvä henkilötarina kerrottavanaan. Sitä Sanneh ei mainitse kriteerikseen.

SUOMALAISILLA KULTTUURISIVUILLA on räppiongelman, johon tiivistyvät kulttuurijournalismin muutkin ongelmat.

Tyypillinen reitti kulttuuritoimittajaksi on kulkenut erikoistumisen ja erikoislehtien kautta.

Vielä reilu kymmenen vuotta sitten tämä oli mahdollista. Silloin erilaisiin musiikkityyleihin erikoistuneet kaupalliset kulttuurilehdet vielä pärjäsivät. Tulevien kulttuuritoimittajien ponnahduslautana toimivat ruohonjuuritason lehdet, joihin kirjoittamalla saattoi kasvattaa erityistietämystänsä ja opetella, miten haluan kirjoittaa kritiikkiä.

Urapolku ohjasi ensin erikoistumaan, kunnes kävi selväksi, että toimituksissa ja varsinkin freelancerina pärjätäkseen kannattaa erikoistua vähän kaikkeen. Kun hain kesätoimittajapaikkoja kulttuuritoimituksista kymmenen vuotta sitten, minulle jo korostettiin, että pelkkään poppiin ei saa jumahtaa.

Koen kuuluvani viimeisiin, joille tarjoutui tällainen

elintärkeä mahdollisuus harjoitella ja erikoistua.

Seuraavaa musiikkitoimittajasukupolvea meidän nykyisten kolmekymppisten jälkeen ei ole enää tullut. Ponnahduslautalehdet, kuten *Rumba*, on lopetettu. Intellektuaalisen laskun maksavat suurten lehtien lukijat.

SUOMALAISESSA KIRJOITETUSSA musiikkijournalismissa kuuluu kolme–neljäkymppisten kirjoittajien ääni ja meidän rocklehtimäiset painotuksemme, joissa räppi on aina jäänyt sivulauseeksi.

Samaan aikaan valta ja vastuu sisällöistä on kuitenkin siirtynyt toimituksista meille freelanceavustajille, joilla on taloudellinen kannustin kirjoittaa mahdollisimman paljon juttuja mahdollisimman helpoksi kokemistamme aiheista – siis niistä, jotka tunnemme parhaiten.

Se synnyttää älyttömiä vinoumia. Sama toimittaja saatetaan kirjoittaa vuoden aikana *Helsingin Sanomiin* keikka-arvion, levyarvion ja haastattelun samasta kitaraindiebändistä, joka on paikoin erinomainen, ei lainkaan suosittu ja kiinnostava lähinnä toimittajan itsensä kaltaisen yleisön mielestä.

Samaan aikaan parikymppiset räppärit hallitsevat Spotifyta ja myyvät tavastiat täyteen ilman, että kukaan mediassa huomaa tai vaivautuu paikalle.

Räpin sivuuttaminen paljastaa laajemminkin, millaista on se kulttuuri, joka ei mahdu lehtiin ja jota toimittajat eivät tavoita. Monet uuden sukupolven räppärit ovat maahanmuuttajataustaisia, tekevät musiikkinsa itse ja luovat trendit ilman levy-yhtiöiden apua.

Työnsä kunnolla tekevän median pitäisi tietää ensimmäisenä, mitä on tapahtumassa. Nyt se on usein viimeinen. Alakulttuurin seuraaminen vaatii vuosien saatossa kasautunutta hiphop-kulttuurin tuntemusta, loppumatonta sosiaalisen median vahtimista ja mieluiten lähiöihin asti ulottuvia verkostoja, joita käytännössä yhdelläkään suomalaisella ammattitoimittajalla – mukaan lukien itseni – ei tällä hetkellä ole.

Suomalainen räppijournalismi kertoo harvemmin räpistä. Sen sijaan toimittaja ajaa metrolla kummastelemaan vierasta maailmaa eli Itä-Helsinkiä, jonka asiantuntijana haastateltu räppäri esiintyy. Kuvat me voitais ottaa tossa graffitin edessä.

Jos oopperaan tai runouteen suhtauduttaisiin kulttuurisivuilla yhtä välinpitämättömästi ja tietämättömästi, lukijat sekoaisivat. Mutta kun kyse on nuorista ja/tai maahanmuuttajataustaisista kulttuurisivujen lukijoista, ei taida olla ketään, joka sekoaisi. ●

Viime keväänä sovitut neuvottelut palkankorotuksista eivät ole alkaneet ajallaan. "Niistä ei ole sovittu työmarkkinoilla vielä missään", sanoo edunvalvontajohtaja Petri Savolainen.

Työnantaja kieltäytyy neuvottelemasta palkankorotuksista – neuvottelut jäissä yli vuodenvaihteen

Manu Haapalainen, teksti • Liisa Takala, kuva

28

Journalistiliiton valtuustossa on 72 jäsentä, joista 28 on uusia. Uusista valtuutetuista 12 on aiemmin ollut varavaltuutettuina. Lisäksi valtuustossa on kolme uutta opiskelijaedustajaa. Journalistiliiton valtuuston järjestäytymiskokous pidettiin marras–joulukuun vaihteessa Helsingissä.

Lähde: Journalistiliitto

Journalistiliiton valtuusto päätti panostaa jäsenhankintaan. "Ei tätä pyhällä hengellä tehdä." Lue lisää **Journalisti.fi**

Neuvottelut Journalistiliiton työehtosopimusten palkankorotuksista ovat toistaiseksi juuttuneet paikoilleen. Vuoden 2023 palkankorotuksista oli määrä neuvotella vuodenvaihteen molemmin puolin.

Syy neuvottelujen pysähtymiseen on se, että muiden alojen neuvottelut eivät ole edenneet.

"Vientialojen tes-neuvotteluissa ei ole tapahtunut edistystä. Meidän alallamme Palta ei halua lähteä neuvotteluihin ennen kuin vientialojen palkankorotustaso on selvillä", sanoo Journalistiliiton edunvalvontajohtaja **Petri Savolainen**.

"Tessien toisen vuoden korotuksia ei ole sovittu työmarkkinoilla vielä missään."

Journalistiliitto neuvotteli viime keväänä työnantajaosapuolien kanssa tessit vuosille 2022–2024. Sopimukseen kirjattiin, että ellei vuotta 2023 koskevista palkankorotuksista päästä sopuun ennen määräaikaa, sopimukset raukeavat alkuvuodesta 2023.

Osassa Journalistiliiton työehtosopimuksia määräaika on jo kulunut umpeen. Elokuva- ja tv-alan sekä Mediaringin sopimukset irtisanottiin marras-joulukuun vaihteessa.

"Olemme irtisanoneet sopimuksen, koska työnantaja kieltäytyy neuvottelemasta", Journalistiliiton puheenjohtaja **Hanne Aho** ilmoitti Journalistiliiton valtuuston syyskokouksessa 30. marraskuuta.

Sopimuksessa on kahden kuukauden irtisanomisaika eli se raukeaa tammikuun lopussa, ellei neuvotteluissa ole siihen mennessä saatu tulosta. Sopimuksesta neuvotellaan työnantajaliitto Paltan sekä työntekijöitä edustavien Journalistiliiton ja Temen kesken. Teme on taide- ja kulttuurialojen ammattiliitto.

OSAPUOLET SOPIVAT KEVÄÄLLÄ, että vuodenvaihteessa neuvoteltaisiin ainoastaan palkoista. Muut työehtosopimuksessa sovittavat asiat kuten lomat ja työajat pysyisivät ennallaan.

Nyt Palta kuitenkin haluaa tuoda neuvottelupöytään muitakin kysymyksiä.

"On vielä epäselvää, mitä kaikkea neuvottelupöytään tuodaan", Savolainen sanoo.

"Meidän viestimme työnantajan suuntaan on, että neuvottelemme palkankorotuksista, kuten olemme sopineet. Nyt kuitenkin valmistaudumme jopa täysimittaisiin työehtosopimusneuvotteluihin."

Elokuva- ja tv-alan neuvotteluosapuolet tapaa- vat seuraavan kerran 10. tammikuuta.

PALTAN TYÖMARKKINAJOHTAJA Minna Ääri ei halunnut antaa *Journalistille* haastattelua. Hän kommentoi kuitenkin neuvottelutilannetta sähköpostissaan.

"Olemme Paltassa sitoutuneita vientivetoiseen työmarkkinamalliin, ja vientiliitot käyvät parhailaan neuvotteluja omien sopimuskumppaneidensa kanssa päänavausratkaisun aikaansaamiseksi", Ääri kirjoittaa.

"Tarkemmat keskustelut käymme neuvottelupöydissä."

"Reaalipalkat pienenevät tänä vuonna."

Merja Kauhanen, johtava tutkija,
Työn ja talouden tutkimuslaitos Labore

Lehdistön ja kustannustoimittajien tessien työnantajaosapuolen Medialiiton työmarkkina- johtaja **Elina Nissin** mukaan neuvottelutilanteen arvioiminen on vielä turhan aikaista. SJL:n ja Medialiiton väliset neuvottelut palkankorotuksista tulisi käydä helmikuun loppuun mennessä.

"Työnantajapuolen lähtökohta on, että käydään ihan normaalit palkkaneuvottelut pöytäkirjan mukaisesti", Nissi sanoo. Medialiitto ei siis tällä tietoa olisi tuomassa neuvottelupöytään muita kysymyksiä palkankorotusten lisäksi.

MITEN JOURNALISTILIITON PALKAT liittyvät vientialojen palkkoihin? Edunvalvontajohtaja **Petri Savolaisen** mukaan työnantajaliitot laskevat, että jos ne seuraavat vientialaa, ne selviävät pienemmällä palkankorotuksilla kuin hurjana laukkaava inflaatio edellyttäisi.

Työn ja talouden tutkimuslaitos Laboren johtava tutkija **Merja Kauhanen** sanoo, että tänä vuonna palkansaajien reaalinen ostovoima heikkenee. Jo pitkään on tiedetty, että hintojen nousu on tänä vuonna voimakkaampaa kuin palkkojen.

"Laboren ennuste tämän vuoden hintojen nousuvauhdiksi on 6,8 prosenttia. Reaalipalkat pienenevät tänä vuonna. Palkansaajien ansiotasossa nousua on ennusteen mukaan neljä prosenttia", Kauhanen sanoo.

Ensi vuoden inflaatiotasoksi Laboren tämänhetkinen ennuste on 3,6 prosenttia.

"Eli jos ostovoiman heikkenemisen haluaa pysäyttää, palkkojen olisi noustava ensi vuonna vähintään tuon verran, sisältäen sopimuskorotukset ja palkkaliukumät." ●

 Millainen journalisti pystyy luomaan nautinnollisen katsojakokemuksen Kroatia–Belgia- tai Qatar–Ecuador -peleistä, vaikka tietää kisojen inhimillisen hinnan?

Journalistin toimittaja Manu Haapalainen. Lue lisää: [Journalisti.fi](https://journalisti.fi)

Lukijalta: Venäjä onnistui avaamaan valeutisten valtavyöryn länteen. Lue lisää [Journalisti.fi](https://journalisti.fi)

Hanne Aho lupaa liiton kamppailevan freelancereiden palkkioiden puolesta

Manu Haapalainen teksti • Kai Widell, kuva

Journalistiliiton valtuuston kokouksessa kolmannelle puheenjohtajakaudelleen valittu **Hanne Aho** puhuu innostuneesti liiton yhteisöllisyydestä. On tärkeää, että kaikki jäsenryhmät kokevat liiton omakseen.

Freelancerjäseniä on jo pitkään hiertänyt palkkiotaso. Aho on tyytyväinen, että liitto pystyy teke-

mään heidän eteensä aiempaa enemmän. Euroopan komissio päätti syyskuun lopussa, että itsensätyöllistäjät voivat neuvotella kollektiivisesti rikkomatta EU:n kilpailusääntöjä. Aiemmin liitolla ei ollut suoria keinoja vaikuttaa itsensätyöllistäjien palkkio- tasoon.

Muutoksen johdosta Journalistiliitto voi jatkossa

edustaa freelancereita palkkioneuvotteluissa.

”Neuvottelut eivät tule olemaan helppoja, mutta olen todella innoissani siitä, että Journalistiliitolla on vihdoinkin mahdollisuus sopia myös freejournalistien työehdoista. Neuvotteluoikeuden saaminen on muun muassa meidän pitkäaikaisen edunvalvontatyömme tulosta”, Hanne Aho sanoo.

AVAINASEMASSA YHTEISÖLLISYYDEN luomisessa on Ahon mukaan laajemminkin se, että liiton palvelut ja edunvalvonta ovat kaikkien jäsenten tavoitettavissa.

Yhteisöllisyydestä seuraa, että jäsenet tuntevat liiton edustavan heitä. Yhtenäinen jäsenistö puolestaan antaa vahvan neuvottelumandaatin.

”On tärkeää, että kaikki tuntevat itsensä huomioon otetuiksi ja tervetulleiksi liittoon”, Aho sanoo.

”Työnkuvia on jäsenkunnassamme todella monenlaisia. On hienoa, että pystymme korona-ajan jälkeen taas kohtaamaan esimerkiksi valtuuston yhteydessä kasvotusten. Se on yksi tapa, jolla yhteisöllisyyttä syntyy.”

TULEVALLA NELIVUOTISKAUDELLAAN Aho aikoo edistää muun muassa sitä, että Suomeen luotaisiin viimein yhtenäinen mediapolitiikka. Tämä puolestaan kytkeytyy mediatukiin.

”Koska meillä ei ole Suomessa pysyviä mediatukia, eduskunta ei myöskään koskaan tule käynnäksi periaatteellista mediapolitiittista keskustelua”, Aho huomauttaa.

”Yleensä periaatekeskusteluja käydään budjettikeskustelujen yhteydessä. Koska mediatukea ei ole, ei ole myöskään keskustelua. Yleisradio on ainoa, josta tällaista keskustelua käydään, koska sen rahoitus tulee verovaroista.”

Aho sanoo kuitenkin olevansa toiveikas.

”Uskon, että tämä asia etenee seuraavan hallituksen aikana.” ●

Uusi valtuusto valitsi Hanne Ahon Journalistiliiton puheenjohtajaksi järjestäytymiskokouksessaan Helsingissä marras-joulukuun vaihteessa.

ALFA-TV:N HENKILÖSTÖ LUULI LOPPUUN ASTI, ETTÄ KAIKKI JÄRJESTYY

Alfa-tv:n henkilöstö luuli viimeiseen saakka, että toiminnan jatkamiseen löytyy rahoitusta. Käsitys perustui kanavan johdon viestintään.

”En nyt erikseen nimeä ketään. Mutta johto antoi kuvaa, että tässä saadaan nyt viimeinkin kaikki järjestettyä”, sanoo uutispäällikkö **Heikki Kauhanen**.

Alfa-tv:n lähetykset loppuivat 28. marraskuuta. Itä-Uudenmaan käräjäoikeus hyväksyi kanavan taustayhtiön Brilliance Communicationsin konkurssihakemuksen 29. marraskuuta.

30. marraskuuta konkurssipesän hoitaja irtisanoi Alfa-tv:n koko henkilöstön. Nyt henkilöstö odottaa

saavansa puuttuvat palkat Palkkaturvasta. Kanavalle työskennelleiden freelancerien palkkioita Palkkaturva ei kata.

Nina Erho

Lue lisää: [Journalisti.fi](https://journalisti.fi)

Pääkirjoitukset vaativat leikkauksia, sisäsivut kertovat niiden seurauksista

Journalistien tehdasasetuksiin kuuluu heikomman puolelle asettuminen”, muotoili eräs pitkän linjan toimittaja sosiaalisen median keskustelussa.

Hyvinvointiyhteiskunnan sakkaaminen ei ole mennyt toimittajilta ohi. Yli kymmenen vuotta kestänyt julkisen talouden säästökuuri näkyy yhteiskunnan joka sektorilla, ja journalistit kertovat sen seurauksista.

Suomen 2020-luvun kuvastoa ovat hoitajien työuupumus, opettajien epätoivo, lasten ja nuorten kiihtyvä syrjäytyminen, koulutustason lasku ja henkilökuntapulan takia tuoleihin sidotut päiväkotilapset. Sairaaloiden käytävillä kituvat päivystyspotilaat odottavat tuntikausia hoitoon pääsyä, yksityiset firmat kuorivat kermat lastensuojelulasten selkänahasta ja kotihoidon laiminlyömyt muistisairaat vanhukset kuolevat yksin koteihinsa. Kaikista näistä olen lukenut suomalaisesta mediasta.

On median tehtävä kertoa, että kun Suomi säästää, se säästää nimenomaan ihmisissä. Julkista sektoria pyöritetään alimitoitetuilla resursseilla ja liian vähällä henkilökunnalla. Median tehtävä on näyttää, kuinka rumaa jälkeä säästöistä seuraa.

Journalistit ovatkin tehneet näiden juttujen eteen paljon työtä ja toteuttavat niin tehdessään journalismin ydintehtävää. He kertovat kansalaisille, mitä meille kuuluu. Jos lasta lyödään koulussa tai eläkeläinen joutuu nipistämään lääkkeitä saadakseen ruokaa, meillä ei mene hyvin.

Koronakriisi vauhditti jo valmiiksi hajoavia rakenteita, vaikka elvytysraha auttoi yrityksiä, kuntia ja kaupunkeja pahimman yli. Tähän uuteen arkeen journalistit kaivautuvat ja tuovat sen kaikkien nähtäville.

ONKIN ÄÄRIMMÄISEN TURHAUTTAVAA, että samojen journalistien pomot ovat osa ongelmaa. He vaativat pääkirjoituksissa julkisen talouden leikkauksia, vastustavat veroja ja velkaa ja kehuvat kuntien valtionosuuksia supistavaa budjettiriihtä vastuul-

liseksi. Näin he mahdollistavat arvovallallaan yhteiskunnan, jossa suuri osa suomalaisista voi huonosti ja uupuu.

Päälliköt tarjoavat aukeamakaupalla tilaa ekonomisteille ja vanhoille politiikan sotaratsuille, joille leikkaaminen on tie, totuus ja elämä.

Etenkin nyt vaalien lähestyessä päällikkökerroksessa on jälleen valpastuttu muistuttamaan suomalaisille, että asiat tulevat olemaan jatkossa vieläkin huonommin, ja että tiukka taloudenpito on vastuullista.

Pääkirjoituksissa vaaditaan tiukkaa ja niukkaa, sisäsivut kertovat, mihin se johtaa.

MEDIA AJELEEE KAKSILLA RATAILLA, ja siksi sen välittämä kuva Suomesta on omituinen.

Samalla pääkirjoitussivullakin saatetaan haukkua poliitikot petetyistä lupauksista ja pian haukkua samat poliitikot siitä, että he haluavat käyttää rahaa lupausten toteuttamiseen.

Kun sisäsivuilla kerrotaan jälleen jossain päin Suomea pissaansa hukkuvasta vanhuksesta, päällikkötoimittaja moitiskelee, että mikä siinä on, kun lakisääteistä palvelua ei ole järjestetty. Seuravana päivänä hän rustaa kommentin, jonka mukaan sotea varten ei saa ottaa lisää velkaa.

Vastustamalla keinoja, joilla kassaan tulee rahaa, ja haukkumalla päättäjät siitä, että raha ei riitä, tiedotusvälineet suistavat kansalaiset omituiseen taikamaailmaan.

Taikamaailmassa on valtava kätkö velasta ja veroista vapaata taikarahaa, jolla poliitikot voisivat maksaa hyvät koulut, terveydenhuollon ja vanhustenpalvelut, mutta eivät kuitenkaan maksa, ja siksi suomalaiset kärsivät.

Vai mistä pääkirjoitustoimittajat kuvittelevat, että raha julkiseen kassaan tulee? Missä on heidän vastuunsa?

Pääkirjoitusten esoteerisessa, maallisen kuran yläpuolella leijailevassa tähtitarhassa julkisen talouden säästökuuri on edelleen ”köyhän etu”.

Päällikkötoimittajat eivät taida lukea edes omia lehtiään. ●

**Mari Paalosalo-
Jussinmäki, 54**

- *Eevan, Kauneuden ja Terveystien ja Eeva.fi:n* päätoimittaja sekä *A-lehtien Naisten media-toimituksen* vetäjä 2019–. Aiemmin *Kotivinkin, Meillä-kotona.fi:n* ja *Unelmien Talo&Kodin* päätoimittaja. Sitä ennen *Sanomilla S-tiimin* vetäjä ja *Kodin Kuvalehden* toimituspäällikkö.
- *Bonnier Publicationsilla Olivian* toimituspäällikkö ja päätoimittaja 2006–13.
- Taloussanomien toimittaja ja tuottaja 1998–2005. Aloitti toimittajan työt *Satakunnan Kansassa*.
- Toimittajan tutkinto Tampereen yliopistosta vuonna 1995.
- JSN:n varajäsen kaudella 2023–2025.
- Intohimona median yleisösuhteen kehittäminen. Kiinnostunut erityisesti tavoista, joilla aikakausmedia pysyy relevanttina digimaailmassa.
- Asuu Järvenpäässä. Kotoisin Porista. Perheeseen kuuluvat puoliso, aikuinen bonuslapsi ja mäyräkoirat Sumu ja Pomo. Harrastaa lukemista, uintia ja laiskottelua.

Haluaisit uudistaa lehtiesi lukijat, päätoimittaja Mari Paalosalo-Jussinmäki

A-lehtien Naisten media -toimituksen vetäjä pelastaisi avannosta mieluummin huulipunaa kuin keskustalaisen miespolitiikan.

Manu Marttinen, teksti ● Juuso Westerlund, kuva

Olet tehnyt urasi aikana monta lehtiudistusta. Hartain toiveesi on, että voisit uudistaa lehtiesi lukijat.

Minun hartain toiveeni on, että voisin joskus uudistaa itseni. Haluaisin olla paljon zeniläisempi ja ystävällisempi ihminen.

Kauneus, hiukset, ihonhoito, meikki, testattu, tyyli, kulttuuri, horoskooppi ja kirjat. Eevan uudistettujen verkkosivujen aihevalikoiden järjestys kertoo aiheiden painoarvosta.

Ei kerro! Valikoiden järjestys on hatusta vedetty, ja uudistetut sivut ovat olleet olemassa vasta muutaman viikon. Enemmän aiheiden painoarvosta kertoo etusivu. **Monet johtamiesi lehtien jutuista käsittelevät meikkejä, voiteita, hiusmuutosta tai ulkonäköä muuten vaan. Juuri näistä aiheista olet aina halunnut kirjoittaa.**

Itse asiassa kyllä tai ainakin vahva ehkä. Baarikeskustelussa minun piti kerran valita, pelastaisinko avannosta huulipunaa vai keskustalaisen miespolitiikan. Valitsin huulipunaa silmiä räpäyttämättä, vaikka en edes käyttä huulipunaa. Meikit, ihonhoito ja hiukset ovat todella kiinnostavia aiheita, kuten ruoanlaitto, autot tai kitarat ovat joillekin muille.

Eeva ei enää järjestä Vuoden seksikkäin mies -kilpailuja. Mietit kisan palauttamista, koska sen avulla Eeva saisi näkyvyyttä muissa lehdissä.

En mieti! Naurattaa eräs *Hesarin* juttu, jossa todettiin, että Eeva on *toistaiseksi* lakkauttanut äänestyksen. Sama kuin sanoisi, että Suomi on *toistaiseksi* demokratia. Kisa ei enää palaa.

Olet lisännyt kirjasisältöjen määrää lehdissäsi ja postaillet kirjoista somessa. Olet siinä uskossa, että tämä parantaa mahdollisuuksiasi päästä Finlandia-palkinnon valitsijaksi.

Elän siinä toivossa koko ajan. Se on salainen perustalle linjalle, mutta lukijatutkimukset kertovat, että kirjat kiinnostavat Eevan yleisöä laajasti.

Vaadit toimittaja-aikoinasi, että kissan tai koiran omistaja saisi pitää sairaustapauksissa vapaata, kuten pienten lasten vanhemmat. Päätoimittajana olet asiasta eri mieltä.

Olen sitä mieltä, että tällainen käytäntö pitäisi oikeasti olla käytössä. Jos perheen karvainen jäsen on sairaana, asia pitää hoitaa. Myös iäkkäiden omaisten hoitamiselle pitäisi saada vapaata. Siellä Journalistiliitossa näitä voisi miettiä.

Päisit aikoinaan Taloussanomien toimittajaksi ilman taloustoimittajakokemusta. Itse et palkkaisi lehtiisi toimittajaa ilman naistenlehtikokemusta.

Olen itse päässyt naistenlehden toimituspäälliköksi ilman naistenlehtikokemusta, joten en todellakaan palkkaisi, koska heistä tulisi heti päätoimittajia. Hyvät toimittajat ovat lehdelle tärkeämpiä kuin sellaiset, jotka päätyvät pomoputkeen.

Osaat suomen kielen erittäin hyvin. Osaat myös kohtuullisen hyvin näytellä rauhallista, kun joku alaisesi tekee kieliooppivirheen.

En ole näyttelijä, mutta mielestäni osaan aika hyvin nykyisin näytellä rauhallista. En ole kieliopin suhteen enää samanlainen hirviö kuin aikaisemmin. Olen vanhempien alkanut ajatella, että tarina on tärkeämpi kuin pilkkuvirheet.

Käytät usein Pori-korttia eli vetoat syntymäkaupunkiisi, kun kollega ottaa nokkiinsa suorasta puhetavastasi.

Vetoan Pori-korttiin joka välissä. Jos minua kerran ei valita Finlandia-palkinnon esiraatiin, niin haluaisin, että pääsisin Porin kunniakansalaiseksi. Niin paljon olen nostanut kaupunkia esiin jokaisessa työyhteisössä, jossa olen työskennellyt.

Olet vähän katkera äidillesi, joka ei valmentanut sinusta olympiamitalistia toisin kuin porilaisuimari Matti Mattssonista. Sinä jouduit tyytymään isäsi toimittajan ammattiin.

Kyllä. Äitiä voi aina syyttää kaikesta. ●

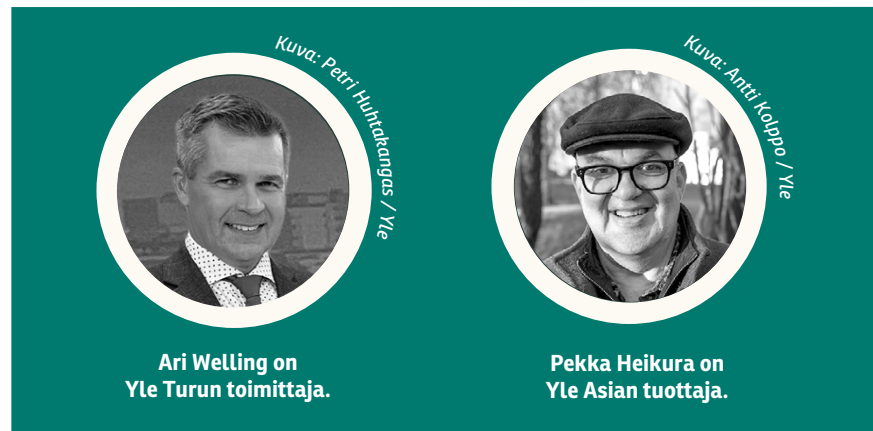
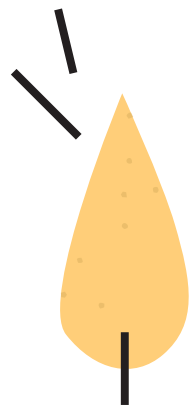
Näin syntyy Ylen lähetys joulurauhan julistuksesta

Joulurauhan julistus -lähetysten valmistelut alkavat marraskuussa. Juontajat ovat turkulaisia, mutta kuvaustiimi ja tekniikka tulevat Turkuun Tampereelta.

Nina Erho, teksti • Johanna Sarajärvi, grafiikka

"Tervetuloa seuraamaan joulurauhan julistusta Suomen Turusta!"

Välkommen till sändningen och utlysningen av julfreden från Åbo!..."

Ari Welling on Yle Turun toimittaja.

Pekka Heikura on Yle Asian tuottaja.

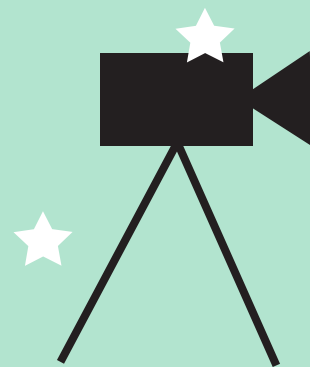
1

SYYSKUU 2021

Budjetointi

Joulurauhalähetysten budjettivastuullinen tuottaja **Pekka Heikura** tekee vuoden 2022 lähetysten budjetin. Se elää vuosittain hieman sen mukaan, mitä järjestelyistä päätetään. Tänä vuonna joulurauhalähetyksellä on ensimmäisen kerran sekä suomenkielinen että ruotsinkielinen juontaja.

"Nyt kun juontajia on kaksi, tilaamme Ylen puvustamolta apua yhteensopivien asujen löytämiseksi. Lähetyksellä on yli kaksi miljoonaa katsojaa, ja se aloittaa monen joulun."
– Tuottaja Pekka Heikura

2

17. MARRASKUUTA 2022

Etukäteistutkimus ja tapaamisia Turussa

Joulurauhalähetysten kuvaustiimi ja -tekniikka tulevat Tampereen Mediapoliksesta. Lähetysten juontajat ovat **Ari Welling** Yle Turusta ja **Marie Söderman** Yle Åbolandista.

Marraskuussa osa Tampereen tiimistä matkustaa Turkuun katsastamaan kuvauspaikat. Samalla he tapaavat lähetysten juontajat sekä Turun kaupungin edustajia. Kaupungin lisäksi Yle tekee yhteistyötä poliisin ja tapahtumatekniikan yritysten kanssa. Jouluaattona Yle televisioi myös *Ekumeenisen joulun* Turun Tuomiokirkosta.

Kuvaustiimiin kuuluvat järjestelyistä vastaava tuottaja **Armi Virtanen**, ohjaaja, kuvaussuunnittelija, äänisuunnittelija, käyttömestari, kuvaajat, valaisijat, mikseri, kuvataarkkailija, dronekuvaaja, äänitarkkailija, studio-ohjaaja, lavastaja, satelliittiyhteyksien vastaava sekä mediaoperaattori.

"Lähetysten sisältö pysyy vuodesta toiseen melko samana. Tavallisimmin muutoksia tulee käytännön asioihin, kuten kaluston pysäköintijärjestelyihin. Tänä vuonna kameroiden ja esiintyjien lavat pitää rakentaa korkeammiksi kuin koronavuosina, jolloin paikalla ei ollut liveyleisöä."
– Tuottaja Pekka Heikura

3

JOULUKUUN ALKU 2022

Tuotantosuunnitelman päivitys

Ylellä on joulurauhalähetyksestä suunnitelmapohja, "bulletiini", jota tuottaja Armi Virtanen päivittää joka vuosi. Suunnitelmassa ovat tiedot lähetysten ja valmistelujen aikatauluista, kalustosta ja henkilöstöstä, kaluston sijoittelusta ja tiimin työnjaosta Turussa, tuotannon yhteistyökumppaneista ja joulurauhalähetysten sisällöstä. Virtanen ja tuotantokoordinaattorit päivittävät lähetysten tietoja Ylen eri järjestelmiin. Graafikko ja tuotantokoordinaattori valmis- televat lähetysten tekstit.

Joulurauhan julistusta kuvaa kuusi kameraa ja drone.

Joulurauhan julistus on radioitu vuodesta 1935 ja televisioitu vuodesta 1983. Televisioinnissa on näkynyt Ylen juontaja vuodesta 2019. Aiemmin radioon tehtiin omaa lähetystä joulurauhan julistuksen alla, mutta nykyisin radiossa ja televisiossa kuullaan sama lähetys.

Juontaja Ari Wellingin aikataulu

Kello 7–10.30

Vaihtuvia uutistoimittajan töitä, esimerkiksi raportointia tai haastateluja turkulaisten joulunvietosta tai joulurauhalähetysten teosta tv- tai radiouutisiin.

Kello 10.30

Saapuminen Brinkkalan taloon, jonka parvekkeelta joulurauha julistetaan.

Kello 11

Tunnelmia paikan päältä Radio Suomeen.

Kello 11.55–12.10

Suora lähetys joulurauhan julistuksesta TV1:ssä. Sama lähetys kuullaan Ylen radiokanavilla.

Kello 12.10–

Turun pormestarin kahvitilaisuus Brinkkalan talon yläkerrassa ja kotimatka.

Kello 15

Uutistoimittajan päivystys päättyy.

"Valmistaudun lähetykseen kirjoittamalla juonnot, harjoittelemalla niitä ja tekemällä juontokortit. Päällystän kortit kontaktimuovilla sateen varalta. Aiemmin kirjoitin itse myös ruotsinkieliset juonnot ja pyysin kieliasuun ja ääntämisen harjoitteluun apua Yle Äbolandista."
– Toimittaja Ari Welling

"Isoin kommellus lähetysten valmisteluissa sattui vuonna 2020, kun ulkolähetysautosta meni rikki miksauspöydän kuvaa ulos välittävä osa. Vielä varttia ennen suoran lähetysten alkua ei tiedetty, saadaanko lähetystä ulos. Lopulta kokenut käyttömestari kollegoineen onnistui ohittamaan miksauspöydän kaapeleilla. Lähetyksessä kuvat eivät vaihtuneet yhtä pehmeästi kuin normaalisti, mutta uskon, että yleisö ei juuri huomannut sitä."
– Tuottaja Pekka Heikura

Tampereen kuvaustiimin aikataulu

Kello 05–08

Pakkauksen viimeistely ja ajo Turkuun.

Kello 08–10

Tekniikan rakentamista Turussa, esimerkiksi valojen asentamista ja kuva- ja äänikaapeleiden vetoa.

Kello 10–11

Tauko.

Kello 11–11.55

Rakentamista ja lähetysten valmistautumista, kuten lähetyksessä käytettävien kuvituskuviin kuvaamista esimerkiksi pergamentista, josta joulurauhan julistus luetaan, tai dronella Tuomiokirkon alueesta.

Kello 11.55–12.10

Suora lähetys joulurauhan julistuksesta TV1:ssä.

Kello 12.10–13

Kahvitauko.

Kello 13–18

Tekniikan purku ja paluumatka Tampereelle.

5

LAUANTAI 24. JOULUKUUTA

Joulurauhan julistus -lähetys

"Olemme saaneet seurata seitsemänsataa vuotta vanhan perinteen jatkumista täältä Turusta. Suomeen on jälleen kerran julistettu joulurauha..."

4

PERJANTAI 23. JOULUKUUTA

Kaluston pakkaus Tampereella

Kuvaustiimiläiset pakkaavat kalustoa Tampereen Media-poliksessa. Matkaan lähtee ulkotuotantoauto sekä useita muita autoja, joissa kulkevat kamerakalusto, valot, lavasteet ja henkilöstö.

Christo Grozevin johtama Bellingcat-ryhmä tunnetaan poikkeuksellisista tutkintakeinoistaan. MH17-matkustajakoneen alasampujat jäljitettiin geopaikannusmenetelmällä.

TUTKIVA JOURNALISMI

Tunariagentteja, myrkytettyjä kalsareita ja tiedon pimeät markkinat – Bellingcatin johtaja tuntee Venäjän likaisen pelin ➔

Pasi Kivioja, teksti • Heidi Piironen, kuvat

Arvaamattomuus on ainoa tapa pysyä turvassa”, sanoo Bellingcat-ryhmän toimitusjohtaja **Christo Grozev** helsinkiläisen kongressihotellin neuvotteluhuoneessa.

Grozev on tullut Suomeen Millennium-palkinnonjaon keskustelutilaisuutta varten. Haastattelua on ollut hieman

vaikea järjestää, sillä Grozev on ollut tavoittamattomissa ja sovittu kellonaika on muuttunut pitkin matkaa.

Christo Grozev on bulgarialainen toimittaja, jonka johtama tutkivan journalismin verkosto Bellingcat on paljastanut muun muassa sen, että brittiagentti **Sergei Skripalin** ja oppositiojohtaja **Aleksei Navalnyin** myrkyttämisen taustalla oli Venäjän turvallisuuspalvelu FSB. Bellingcat selvitti myös, että Itä-Ukrainassa vuonna 2014 alas ammutun malesialaisen MH17-matkustajakoneen pudotti Venäjän armeijan ohjus.

Bellingcatin tuorein paljastus kertoi lokakuussa, ketkä venäläiset upseerit olivat Ukrainan siviilikohteisiin suunnattujen ohjusiskujen takana.

Ei siis ihme, että Bellingcatin pomo sanoo olevansa FSB:n tappolistalla.

Koska FSB:n kaltainen jähmeäliikkeinen tiedustelupalvelu tarvitsee valmistautumisaikaa, heitä voi Grozevin mukaan harhauttaa arvaamattomilla liikkeillä.

”En koskaan suunnittele asioita pitkälle etukäteen. Ostan lentoliput viime hetkellä, ja joskus ostan kaksi lippua eri kohteisiin, jotta he eivät tietäisi, mihin olen menossa”, Grozev kertoo.

Hän sanoo, ettei ole peloissaan oman turvallisuutensa puolesta, mutta on tietoinen vaarasta.

”Kollegani, Bellingcatin perustaja **Elliot Higgins** välttelee ovenkahvoja ja käyttää nenäliinaa oven avaamiseen. Kun hän asuu hotellissa, hänellä on erilaisia tapoja ja varmistaa, ettei kukaan mene hänen huoneeseensa.”

Ja varmaan alushousuja täytyy vaihtaa aika usein?

”Kyllä”, Grozev nauraa.

NIIN, NE ALUSHOUSUT. FSB sai venäläisen oppositiopoliitikon Navalnyin melkein hengiltä elokuussa 2020. Salamurha oli tarkoitus toteuttaa Navalnyin alushousuihin vaivihkaa sivellyllä Novitšok-hermomyrkyllä. Neuvostoliitossa kehitetty myrky on kansainvälisen kemiallisten aseiden kieltosopimuksen listalla, ja myös Venäjä on sitoutunut sopimukseen. Myrky aiheuttaa pallean tai sydänlihaksen kouristelua ja voi johtaa kivuliaaseen tukehtumiseen.

Sergei Skripal ja hänen tyttärensä **Julija** joutuivat kuoleman kieliin koskettuaan Novitšokilla käsiteltyä ovenkahvaa Ison-Britannian Salisburyssa 2018. He kuitenkin selvisivät hengissä.

Navalnyi sai myrkytysoireita Moskovaan matkalla olleessa lentokoneessa. FSB:n suunnitelma meni kuitenkin pieleen, sillä Navalnyin kone teki välilaskun Oms-

kiin ja mies sai ensiapua. Nopeasti saatu hoito pelasti hänen henkensä.

Kanadalaisen **Daniel Roherin** ohjaamassa *Navalny*-dokumentissa (HBO) on kuumottava kohta, jossa Aleksei Navalnyi soittaa kahdelle FSB:n agentille tekeytyen **Vladimir Putinin** korkean neuvonantajan apulaiseksi ja tivaa, miksi salamurhaoperaatio epäonnistui. Yllättäen toinen vastaajista menee lankaan ja paljastaa kaiken Navalnyille itselleen.

Paikalla puheluita kuuntelemassa on myös Bellingcatin Christo Grozev, joka esiintyy keskeisessä roolissa viime tammikuussa julkistetussa dokumentissa.

Navalnyi utelee FSB:n **Konstantin Borisovitš Kudrjajtsevilta**, mihin kohtaan alushousuja he laittoivat myrkkyä.

”Käsittelimme sisäsaumat”, Kudrjajtsev selostaa.

Miehen mukaan kaikki olisi mennyt toisin, jos Navalnyin lento olisi kestänyt kauemmin, eikä hän olisi päässyt hoitoon. Puhelua vaiti kuunteleva Grozev hautaa kasvot käsiinsä.

”Se oli ’naamapalmu’. Tunsin myötähäpeää hänen puolestaan. En voinut uskoa, että he olivat niin tyhmiä”, Grozev kertoo.

Hän luuli ensin, että kyseessä oli jonkinlainen peli ja että Kudrjajtsev tiesi puhuvansa Navalnyille.

”Kun hän alkoi antaa enemmän tietoa kuin meillä itsellämme oli, tajusin, ettei tämä ollutkaan leikkiä. Sitä aloin miettiä, mitä miehelle tapahtuu tämän jälkeen ja miten voisimme auttaa hänet pois Venäjältä.”

Grozev kertoo, että he yrittivät soittaa Kudrjajtseville vielä samana iltana, mutta hän ei enää vastannut puhelimeen.

Palkittu *Navalny*-dokumentti kumosi Putinin naureskellen esittämän väitteen, jonka mukaan Navalnyi olisi varmasti kuollut, jos asialla olisi ollut Venäjän turvallisuuspalvelu. Nyt koko maailma näki, että todellisuudessa FSB:n agentit ovat melkoisia tunareita.

Kotimaahansa palannutta Navalnyitä odotti pitkä vankeustuomio, jota hän istuu parhaillaan pahamaineisessa vankilassa Keski-Venäjällä.

JOURNALISTISESTI AJATELLEN Bellingcatissa kiinnostavinta ovat ryhmän käyttämät metodit. Ne poikkeavat esimerkiksi tutkivien journalistien Suomessa yleisesti käyttämistä menetelmistä ja ovat joskus eettisesti harmaalla vyöhykkeellä. Grozev myöntää tämän itsekkin.

Esimerkiksi Navalnyin myrkyttäjiä selvittämiseksi ja ohjusiskuja toteuttaneiden venäläisupseerien jäljittämiseksi Bellingcat osti tietoja Venäjän pimeiltä markkinoilta. Lentomatkustajatietoja ja puheludataa yhdistelemällä ryhmä pystyi suurella varmuudella päättelemään, ketkä varjostivat Navalnyitä.

Lopullinen vahvistus saatiin, kun Navalnyi soitti myrkyttäjilleen esiintyen toisena henkilönä. Soittava numero oli väärennetty puhelinhuijausohjelmalla, joka korvaa soittajan numeron halutulla numerolla. Näytti siltä, että puhelu tulee Kremlistä.

12-vuotiaana sain äidiltäni lyhytaaltoradion. Hän sanoi, että voin kuunnella sillä ulkomaisia kanavia ja kuulla erilaisen version asioista.

Christo Grozev, johtaja, Bellingcat-verkosto

Ohjusiskuja Ukrainaan maalittaneiden sotilaiden nimet selvitettiin yhdistelemällä tietoja julkisista sotilaslähteistä ja pimeiltä markkinoilta hankitusta puhe-
lindatasta, kun epäiltyjen nimet olivat selvillä.

”Jutun julkaisu sisälsi tavallista enemmän eettistä pohdintaa. Mietimme pitkään, onko oikein paljastaa näiden ihmisten nimiä. Kysyimme muun muassa *Financial Timesin* ja *Der Spiegelin* päälliköiltä mielipidettä, mutta kukaan ei nähnyt tässä eettistä ongelmaa. Nämä ovat sotilaita siinä missä eturintamassakin ovat, eikä heille suoda anonymiteettiä.”

Grozev kertoo, että nimet päätettiin julkaista kuitenkin vasta sitten, kun YK:n tutkijat totesivat, että kyse on todennäköisesti Venäjän sotarikoksista. Julkaisua perusteltiin myös ennaltaehkäisevällä vaikutuksella.

”Näitä osajia ei ole Venäjällä kovin monta, joten toivomme, että julkaisumme kannustaisi muita olemaan liittymättä tähän porukkaan.”

Usein esitetty kysymys on, onko Bellingcat journalismia vai aktivismia. Ryhmä pohti tätä perusteellisesti itsekin vastikään Portugalin Lissabonissa järjestetyssä sisäisessä palaverissaan.

Grozevin mielestä Bellingcatin toiminta on edelleen lähempänä journalismia ja eroaa täysin esimerkiksi ihmisoikeusjärjestöjen aktivismista.

”Meillä on eräänlainen vertaisarviointisysteemi. Jokainen tutkimusprojektimme pitää ilmoittaa ryhmälle heti, ja vaikka ei pitäisikään löydöksistään, ne pitää silti julkistaa. Aktivistiryhmä ei tekisi niin”, Grozev sanoo.

Bellingcat on julkaissut sivustollaan tietoja myös Ukrainan tekemistä mahdollisista sotarikoksista.

Venäjän pimeiltä markkinoilta voi ostaa tietoja datan välittäjiltä, jotka mainostavat verkkosivustoilla, mihin järjestelmiin heillä on pääsy.

”Sitä kautta voi tehdä hakuja esimerkiksi poliisin tietojärjestelmään, rajanviranomaisten tietoihin, verotietoihin ja teleoperaattoreiden puheludataan”, Grozev kertoo.

Grozevin mukaan välittäjät ovat yleensä huonossa asemassa olevia nuoria ihmisiä, joille laittoman tiedon myynti on ainoa keino saada rahaa. He rekrytoivat verkostoonsa paikallisia poliiseja sekä työntekijöitä valtion virastoista ja teleoperaattoreilta.

”Sieltä voi hankkia vaikkapa tiedot kenen tahansa suomalaisen matkoista Venäjälle, päivämäärät, hotellit ja kuka on hänet kutsunut. Venäläisestä saisi enemmän tietoa, muun muassa hänen hankkimansa liput, verotiedot ja kopion hänen passistaan.”

Passitiedot maksavat noin 20 euroa, matkapuhelimen käyttämien tukiasemien tiedoista viiden kuukauden ajalta joutuu pulittamaan noin 500 euroa.

Grozev sanoo, ettei Bellingcat voi käyttää pimeän tiedon ostamiseen lahjoittajiensa rahaa, vaan hän maksaa hankinnat omasta pussistaan.

Suomalaisissa *Journalistin ohjeissa* puhutaan tietojen hankkimisesta ”tavallisuudesta poikkeavilla keinoilla”, jos yhteiskunnallisesti merkittäviä seikkoja ei voida muutoin selvittää. Myös Grozev vetoaa siihen, että Bellingcatin paljastuksilla on niin suuri yhteiskunnallinen merkitys, että tarkoitus pyhittää keinot.

”Tiedon hankkiminen pimeiltä markkinoilta ei ole laillista Venäjälläkään. Se on niin sanottu hallinnollinen rikkomus, mutta perusteitamme pimeän tiedon ostamiseen on testattu saksalaisessa oikeudessa.”

Grozevin mukaan saksalaisen tuomari katsoi, että yleinen etu ajoi lain noudattamisen ohi. Kyse oli tapauksesta, jossa Bellingcat selvitti turvapaikanhakijan murhaajan todellisen henkilöllisyyden pimeiltä markkinoilta hankitun tiedon avulla vuonna 2019. Murhan jäljet johtivat FSB:hen, ja teosta sai lopulta tuomion 56-vuotias venäläismies.

Bellingcatin sisäinen yleisperiaate on, että kun julkisten lähteiden avulla on selvitetty epäilty tekijä, hänestä voidaan hankkia dataa pimeiltä markkinoilta.

”Aiemmin kaikki tietomme olivat peräisin avoimista lähteistä, mutta muutimme käytäntöämme 2018. Tuolloin ymmärsimme, että valtiotason vakoilu- ja sotilas-toimintaa selvittäessämme pelkät avoimet lähteet eivät johdata totuuden äärelle.”

Mutta miksi FSB:n agentit käyttäisivät tavanomaisia viestiyhteyksiä, kun he varmasti tietävät, että heidän puhelutietonsa voidaan ostaa?

”Kysyin tätä samaa viimeksi eilen venäläiseltä professoristävältäni. Hän vastasi, että nämä ihmiset uskovat, ettei heitä voi kukaan rangaista, joten he voivat tehdä virheitä. Eivätkä he opi virheistään.”

Grozev kertoo esimerkin. Ohjusartikkelin julkaisun jälkeen hän oli hyvin utelias, mitä tapahtuisi seuraavaksi. Hän ehdotti yhteistyökumppanilleen, että he ostaisivat saman puheludatan uudelleen päivää myöhemmin nähdäkseen, kenelle jutussa paljastetut sotilaat puhuivat.

Christo Grozev

- 53-vuotias bulgarialainen tutkiva toimittaja ja kirjailija.
- BA-tutkinto Bulgarian American Universitystä, MBA- ja maisterintutkinnot oikeus- ja taloustieteistä wieniläisestä yksityisyliopistosta.
- Bellingscatin toimitusjohtaja ja johtava Venäjä-tutkija. Liittyi Bellingscatiin 2015.
- Keskittyy turvallisuushkien, laittomien kansainvälisten operaatioiden ja informaatioodankäynnin tutkimiseen.
- Perhe asuu Wienissä. Poika lääkäriopiskelija ja 15-vuotias tytär parhaillaan Australiassa vaihto-opiskelijana.
- Harrastaa vapaa-ajallaan datan tutkimista.

Christo Grozevin mukaan suosituimpia hakuja venäläisessä Yandex-hakupalvelussa on nyt kysymys, milloin Ikea palaa Venäjälle. "Se antaa minulle toivoa, että tämä hyvin kaupallistunut yhteiskunta ei siedä sotaa kovin pitkään", Grozev sanoo.

Perustimme radio-kanava Suomipopin, joka on suunniteltu sen pohjalta, mitä olimme tehneet Venäjällä menestyksellisesti.

Christo Grozev, johtaja, Bellingscat-verkosto

"Kollegan mielestä se olisi ollut rahanhaaskausta, koska he eivät tekisi samaa virhettä kahdesti. Päätimme silti kokeilla. Ostimme kenraalin puhelutiedot uudestaan. Heti artikkelin luettuaan hän oli soittanut pomoleen ja FSB:lle. Eivät he opi!"

CHRISTO GROZEVIN OMA TARINA on mielenkiintoinen. Hän halusi opiskella journalismia sosialistisessa Bulgariassa. Tuolloin journalismia ei kuitenkaan voinut opiskella, elleivät vanhemmat työskennelleet oikeissa paikoissa.

Grozevin vanhemmat eivät työskennelleet. Siksi alan opinnot pääsivät alkamaan vasta, kun Neuvostoliitto hajosi ja myös Bulgarian kansantasavallan kommunistihallitus menetti otteensa yhteiskunnasta.

"12-vuotiaana sain äidiltäni lyhytaaltoradion. Hän sanoi, että voin kuunnella sillä ulkomaisia kanavia ja kuulla erilaisen version asioista. Ulkomaisista radiokanavista tuli pakkomielteeni, ja halusin radioon töihin."

Myöhemmin yhdysvaltalainen yhtiö rekrytoi Grozevin tämän kielitaidon vuoksi käynnistämään radiokanavia Itä-Euroopassa. Hänestä tuli aluejohtaja Baltiaan ja Pohjois-Eurooppaan, mukaan lukien Suomeen.

"Perustimme radiokanava Suomipopin, joka on suunniteltu sen pohjalta, mitä olimme tehneet Venäjällä menestyksellisesti. Myös Groove FM oli meidän kanavamme. Minulla on yhä sen t-paita. Vieläkö se kanava muuten toimii", Grozev kysyy.

Bellingscat sai merkittävää tutkimusapua suomalaisinsinööri **Veli-Pekka Kivimäeltä**, kun ryhmä selvitti maalaisen matkustajakoneen MH17:n alasampumista Ukrainassa. Tuolloin Microsoftilla työskennelleen Kivimäen ammattitaitoon kuului venäläisen Buk-ohjuslavetin liikkeiden selvittäminen geopaikannusmenetelmän avulla.

Kivimäki oli Bellingscat-tutkimusryhmän alkuperäisjäsen vuosina 2014–2016. Nykyisin hän tekee tiedusteluanalyysiä suojelupoliisin erikoistutkijana.

"Häntä emme pysty korvaamaan", Grozev harmittelee.

"Meillä on noin kolmenkymmenen hengen tiimissä kuuttatoista kansallisuutta mutta ei yhtään suomalaista juuri nyt." ●

Kustannustoimittajat tekevät valtavan määrän työtä, mutta nimi ei aina näy kirjassa. Pitäisikö?

Nina Erho, teksti • Elis Hannikainen, kuva

Mietipä, että teet kuukausikaupalla töitä: luet, kommentoit, editoit ja oikoluuet tekstiä. Keskustelet siitä ja teet ehdotuksia, kannustat ja tuet kirjoittajaa. Mutta kun teksti on valmis, nimeäsi ei mainita kuin ehkä kirjan julkistustilaisuudessa.

Se on kustannustoimittajan rooli: näkymätöntä puurtamista kirjailijan tai kirjoittajan taustalla. Väkisin herää kysymys, pitäisikö myös kustannustoimittajan nimi mainita kirjassa.

Otavalla kaunokirjoja toimittavan **Silka Raatikaisen** mielestä ei pitäisi.

”Kaunokirja on taideteos ja kirjailijan itseilmaisua. Koko ala perustuu ajatukselle, että kustantamo paitsi kustantaa kirjan myös tarjoaa kirjailijalle luottamuksellista apua ja tukea sen työstämiseen. Kustannustoimittajan nimi rikkoisi näitä ajatuksia vastaan”, Raatikainen sanoo.

Nykyään moni kirjailija liittää kirjaansa kiitokset ja mainitsee myös kustannustoimittajan. Osa Raatikaisen kollegoista editoi nimensä niistä pois. Ei siksi, että he eivät haluaisi seistä teoksen takana vaan periaatteesta, Raatikainen sanoo.

”Kustannustoimittaja ei kuulu parrasvaloihin. Me emme ole teoksen tekijöitä.”

Raatikainen ei usko, että kustannustoimittajan nimi kirjassa vaikuttaisi työn arvostukseen tai palkkaan. Yleisön huomion tavoittelu ei tunnu luonteelta. Kustannustoimittaja saa kiitoksensa esimerkiksi kollegoilta.

”Ja tietysti tulee hyvä mieli, kun kirjailija osoittaa arvostavansa kustin työtä.”

TIINA TALVITIE TOIMITTAA OTAVALLA oppikirjoja. Niissä kustannustoimittajan nimi mainitaan. Talvitien mukaan kirjallisuudenlajien erilaisiin kreditointikäytäntöihin on sekä filosofisia että arkisia syitä.

”Kaunokirja on taideteos, johon kirjailijalla on yksinoikeus. Oppikirjan tekee työryhmä, ja se on tuote. Sen kustannustoimittaja on ikään kuin tuottaja.”

Talvitien mukaan kaunokirjojen kustannustoimittajan työpanos vaihtelee suuresti kirjasta toiseen, mutta oppikirjatoimittajan työmäärä ja siten kreditoinnin peruste pysyy samana. Oppikirjan toimittaja muun muassa etsii kirjaan kuvat, hankkii siteerattaviin aineistoihin julkaisuluvat, editoi tekstit ja hoitaa käsikirjoituksen testaamisen kouluissa.

Kaunokirjaa myydään kirjailijan nimellä ja brändillä, ja sitä kommentoi kirjailija itse. Oppikirjan myyntivaltti on, että sen tekemiseen on

Silka Raatikainen työskentelee Otavalla kaunokirjojen, Tiina Talvitie oppikirjojen kustannustoimittajana. Oppikirjoissa kustannustoimittajan nimi mainitaan, kaunokirjoissa ei. ”Eri käytäntöihin on sekä filosofisia että arkisia syitä”, Talvitie sanoo.

🔥 Kustannustoimittaja ei kuulu parrasvaloihin. Me emme ole teoksen tekijöitä.

Silka Raatikainen, kustannustoimittaja, Otava

osallistunut moni asiantuntija. Oppikirja on kustantamon tilaustyö, ja siihen liittyviin kyselyihin ja palautteisiin vastaa kustannustoimittaja.

Myös Talvitiellä on kaunokirjallisuutta toimittavia kollegoja, joiden mielestä kustannustoimittajan nimi kirjassa on kiusallinen ja sopimaton.

”Joidenkin oppikirjatoimittajien mielestä taas olisi outoa ja epäreilua, jos nimeä ei mainittaisi kirjassa.”

TIETOKIRJOISSA NIMIKÄYTÄNTÖ on sama kuin kaunokirjoissa, eli kustannustoimittajaa ei yleensä mai-

nita. Tammessa tietokirjoja toimittavan **Aino Rajalan** mukaan toimittajat eivät ole siitä ”huonona”.

”Käytäntö on hyvin vakiintunut ja vastaa kustannustoimittajan ja kirjailijan työnjakoa. Toimittaja voi tehdä tekstiin muokausehdotuksia, mutta kirjoittaja päättää ja vastaa tekstistä.”

Rajalan mukaan tietokirjoissa asiantuntijaroolissa on nimenomaan kirjailija, koska kustannustoimittaja ei voi olla kaikkien toimittamiensa kirjojen aiheiden syvällinen tuntija.

”Siksi ei tunnu luonteelta, että kustannustoimittaja olisi tietokirjan tekijänä vahvasti esillä. Kustannustoimittaja auttaa kirjailijoita tekstin rakenteen kanssa ja toimii esilukijana.”

Joskus myös tietokirjan tekijä haluaa kiittää kustannustoimittajaa nimellä.

”Mutta jos hän ei sitä tee, tuntuu ihan normaailta, että kustannustoimittaja on mukana ’viran puolesta’. Jos kustannustoimittaja mainittaisiin aina, kirjassa pitäisi mainita monta muutakin nimeä kustantamosta”, Rajala sanoo. ●

**Anonyymit haastattelut
lisääntyvät, arvioi JSN.
Nimettömyydellä
suojataan haastateltavia
somemyrskyiltä.**

Emma Nikander, teksti ● Jussi Jääskeläinen, kuvitus

Wille Rydmanin ahdistelukohu, lapsenhankintapohdinnat ilmastokriisin aikakaudella, seksin myyminen tai seksittömyys, kauppaketjujen työolot. Muun muassa näistä aiheista ovat mediassa viime aikoina puhuneet anonyymit haastateltavat, vaikka kaikissa tapauksissa nimien salaaminen ei ehkä tunnu välttämättömältä.

Ajatus anonyymien tai vain etunimellä esiintyvien ihmisten haastattelemisesta on toimituksissa muuttunut, arvioi Julkisen sanan neuvoston puheenjohtaja **Eero Hyvönen**.

”Siinä, missä anonyymejä haastatteluja ennen pidettiin tärkeänä lähesuojakysymyksenä etenkin tutkivan journalismin jutuissa, nyt haastateltavia tunnutaan suojeltavan somevihalta”, hän sanoo.

Perinteisesti haastateltavat ovat puhuneet nimettöminä siinä tapauksessa, että puhuminen omalla nimellä voisi johtaa kohtuuttomiin vaikeuksiin. Ehdotonta sääntöä sille, koska haastateltava saa puhua nimettömänä, on kuitenkin vaikea määrittellä.

"On arvokasta, että erityyppiset näkemykset saavat tilaa ja ihmiset pääsevät ääneen mediassa. Itselläni on kuitenkin kokemus, että toimituksissa on sosiaalisen median tulon jälkeen varottu saat-tamasta tavallisia ihmisiä liian hankalaan tilan-teeseen", sanoo Hyvönen.

Hyvösen mukaan voi käydä niin, että anonymiteetin myötä joistakin asioista tehdään suurempia tabuja kuin niiden ehkä pitäisi olla. Haastateltavien kanssa tulisikin aina keskustella, olisiko juttus-
sa kuitenkin mahdollista puhua omalla nimellä.

JOS HAASTATELTAVA PELKÄÄ somemyllytystä, olisi huolellisesti punnittava, onko sellaisen uhka todellinen vai ei. Hyvösen mielestä keskustelu-ilmapiiirin kannalta olisi tärkeää, että ihmiset uskaltaisivat esiintyä omalla nimellään.

Hänen mukaansa esimerkiksi somemyrskyn uhkaan voidaan vaikuttaa muutenkin kuin käyttämällä nimettömiä haastatteluja. Toimitus voi vaikkapa itse olla mukana somekeskustelussa, jos sellainen ryöpsähtää.

Someviha on ilmiönä todellinen ja esimerkiksi maalittaminen sellainen uhka, joka voi järkyttää perusturvallisuuden tunnetta, sanoo *Helsingin Sanomien* syventävien sisältöjen päätoimittaja **Laura Saarikoski**.

Esimerkiksi joitakin vuosia sitten sitten maahanmuuttoon keskittyneet tutkijat eivät enää halunneet antaa haastatteluja koko nimellään, koska he pelkäsivät maalittamista, hän muistuttaa.

”On todella pelottava kehitys, jos he, jotka työskentelevät tällaisia asioita tutkivat, eivät enää halua puhua niistä nimellään. Silloin mennään jo demokratian perusteisiin. On sananvapauskysymys, että tutkimustuloksista pitää voida kertoa.”

SEKÄ SAARIKOSKI ETTÄ Ylen *MOT:n* toimittaja **Jyri Hänninen** sanovat, että anonymien haastateltavien käyttöä mietitään toimituksissa tapauskohtaisesti. Hänninen on työskennellyt myös *MOT:n* tuottajana.

Lähtökohta on kuitenkin aina se, että jokainen haastateltava olisi jutuissa omalla nimellään.

Niin tutkivaa journalismia julkaisevan MOT:n kuin *Helsingin Sanomien*kin jutuissa haastateltava saattaa vuotaa tietoa tai paljastaa jonkin epäkohdan, jolloin hänen henkilöllisyytensä kytkemisellä

paljastuksiin voisi olla vakavia seurauksia. Itse asiassa isossa osassa juttuja on mukana myös anonyymejä lähteitä, sanoo Hänninen.

"Yrityksen edustaja on voinut kirjoittaa salassapitosopimuksen, jossa on määriteltä sanktioita tietojen eteenpäin kertomisesta, tai virkamiehellä voi olla salassa pidettävää tietoa, joka on merkittävää ja joka olisi yleisesti syytä tietää. Jos henkilö taas on esimerkiksi seksuaalisen häirinnän kohteena, hän ei välttämättä halua nimeään yhdistetävän siihen". Hänninen kertoo.

Helsingin Sanomien hyvinvointijutuissa anonyymit haastateltavat puhuvat usein henkilökoh-
taisista aiheista, jotka liittyvät vaikkapa työpaika-
kaan. Anonymiteettiä saatetaan käyttää myös
esimerkiksi lasten suojelemiseksi, sanoo *Helsingin Sanomien* Saarikoski. Jos haastateltava puhuu
työuupumuksesta ja on määräaikaisessa työsuhteessa, hän voi pelätä, että esiintyminen omalla
nimellä vaikuttaa työnantajan käsitykseen hänestä
työntekijänä ja määräaikaisuuden jatkumiseen. Seksuaalisuuteen liittyvien aiheiden kohdalla voi

Ulla Ahvenniemi on saanut työstään palkintoja. Hän on Aikakausmedian Edit-kilpailun Vuoden 2013 aikakauslehtitoimittaja ja Vuoden 2009 kirjoittava toimittaja sekä sai Sanoma Magazines Finlandin journalistipalkinnon 2009.

Henkilöjuttujen mestari Ulla Ahvenniemi jaksaa yrittää mahdotonta: ihmisen ymmärtämistä

Nina Erho, teksti • Heli Blåfield, kuva

Anne Brunila kehitysvammaisen poikansa luona. Petra Olli harjoitusleirillä. Annika Saarikko perhelomalla. Marianne Miettinen tyhjässä pukukopissa. Kasmir pariturissa. Kari Uusikylä ikkunassa odottamassa isää kotiin.

Kodin Kuvalehden vastaava tuottaja ja pitkäaikainen toimittaja Ulla Ahvenniemi haluaa saada henkilöjuttujensa haastateltavat kertomaan kokemuksistaan niin, että lukija pääsee osaksi heidän yksityistä elämäänsä.

”Kun Kari Uusikylä kertoi asuneensa lapsena Vaasan Kotirannassa, kysyin, millainen asuinalue se oli ja muistatko, mitä näit ikkunasta. Kun hän kertoi, että isä jankutti kännissä, kysyin, muistatko, mitä hän sanoi.”

Mitä nyt on valittamista, mitä? Onko valittamista, onko?

”Ihmistä voi tuntua tyhmältä, kun toimittaja jankkaa. Mutta se, mitä isä sanoi, tuo kokemuksen ihan hirveän paljon lähemmäs kuin pelkkä tieto siitä, että Kari kuuli isän juopuneen jankutuksen.”

Siis kysy, kysy ja kysy. Ja ole hiljaa, vaikka haastateltava vaikenee välillä.

”Kaikkihan me tiedämme sen hirveän hetken, kun purkaa nauhaa ja kuulee, kuinka alkaa itse läpättää juuri kun pitäisi olla hiljaa. Uusikylän haastattelussa ymmärsin olla oikein korostetusti hiljaa. Kun häntä itketti, laskin kynän, katsoin silmiin ja olin hiljaa.”

ULLA AHVENNIEMEN, 51, bravuuri ovat Kodin Kuvalehden isot, lähemmäs 15 000 merkin henkilöjutut.

Niiden haastateltavat ovat usein julkisuudesta tuttuja, mutta idea on näyttää heistä ihminen yrittäjä, urheilijan, poliitikon, valmentajan, artistin tai professorin roolin takana.

”Kaikkihan me tiedämme sen hirveän hetken, kun purkaa nauhaa ja kuulee, kuinka alkaa itse läpättää juuri kun pitäisi olla hiljaa.”

Ahvenniemi kertoo työtavoistaan Tuomas Kasevan, Reetta Rädyn ja Olli Seurin toimittamassa, syyskuussa julkaistussa kirjassa *Feature! – Kirjoittamisen mestarikurssi* (Teos).

Kun Ahvenniemi kirjoitti *Feature!*-kirjaan, hän selaili kuutta sinistä mappia, joissa on hänen juttujaan yli kolmenkymmenen vuoden ajalta. Juuri nyt mapit ovat Ahvenniemen vieressä olohuoneen sohvalla. Ahvenniemen mielestä oli oikein suostua haastatteluun kotona, koska hän pyytää itsekin päästä haastateltavien kotiin.

Mappien jutuista suurin osa on Sanoman aikakauslehdistä, enimmäkseen Kodin Kuvalehdestä.

AHVENNIEMEN KOKO URAN ensimmäinen juttu julkaistiin Kotimaassa syksyllä 1990. Sen aihe oli Kuo-

pion seurakuntayhtymän hankkima kokonaistietojärjestelmä, arvo yli 500 000 markkaa.

Ahvenniemi haki Kotimaan toimitusharjoittelijaksi suoraan lukiosta, koska halusi pyrkiä toimittajakoulutukseen ja työkokemuksesta sai lisäpisteitä. Hän haki myös Länsiväylään. Lehdet hän valitsi, koska ne olivat lähinnä Espoon Friisilässä sijainnutta kotia. Juttunäytteeksi oli esittänyt urheiluleisön armottomuutta käsitellyt ylioppilaslaine, jonka opettaja oli poiminut esimerkiksi hyvästä äidinkielen aineesta. Yksi sen ansioista oli, että siinä ei ollut yhtään kielivirhettä.

”Prelin jälkeen opettaja sanoi, että ‘Ulla Pohjonen, jos on noin hyvä kirjoittaja, on suoranaista tyhmyyttä olla opettelematta pilkkusääntöjä’. Sitten opettelini pilkkusäännöt ja lauseenvastikkeen, jota käytin, jos en ollut varma pilkkusta. Niitä aineessa riittää.”

Ala-asteella Ahvenniemen toiveammatti oli kotiäiti-kirjailija. Toimittajaksi se vaihtui yläasteella, osittain Aamulehden toimittajana työskennelleen kummitäti Kirsti Pohjosen esimerkistä.

Vuonna 1991 Ahvenniemi pääsi opiskelemaan journalismia Jyväskylään. Valintahaastattelussa hän kertoi, että haluaisi olla politiikan toimittaja.

Kaksi ensimmäistä opiskelukesää hän työskenteli Helsingin Kauppatorilla myyjänä ja kahvilassa. Torilla kävi paljon julkikkia. Ahvenniemi tunnisti heidät helposti, koska oli lapsesta saakka ollut innokas aikakauslehtien lukija. Hän kirjoitti Iltalehteen jutun, jossa kertoi, kuinka Jussi Parviainen ja Laila Snellman kulkivat uutena pariskuntana torilla ja Teemu Selänne tuli tapaamaan myyjänä kesätoissa ollutta Sirpa Vuorista.

”Toisia on vaikea auttaa, jos unohtaa, mikä henkilöjuttujen kirjoittamisessa on vaikeaa.

Seuraavan kesän Ahvenniemi kirjoitti *Länsi-Savossa* uutisia ja viikonvaihejuttuja. Jälkimmäisistä mieleen on jäänyt naisparin haastattelu, joka julkaistiin ilman haastatteluvien nimiä ja kuvaa. Nyt juttu tehtäisiin toisella tavalla.

Toinen muisto *Länsi-Savosta* on se, miten kiinnostavilta tavallisten ihmisten arkiset tarinat tuntuivat. Ahvenniemen kesätoimittajakollega sanoi tekevänsä haastattelun puhelimesta aina kun voi.

”Minä ajattelen ihan ehdottomasti päinvastoin: kun saisi vaan tavata ihmisiä ja puhua heidän kanssaan.”

HENKILÖJUTUN KIRJOITTAJAN tehtävä on lähes mahdoton. Ihmistä ei voi täysin ymmärtää parin kolmen tunnin tapaamisen jälkeen. Silti on yritettävä tehdä juttu, joka näyttää mahdollisimman paljon ja mahdollisimman oikein.

Ahvenniemi arvelee syntyneensä uteliaaksi ja sillä tavalla herkäksi, että tietää, miten kunkin haastateltavan kanssa kannattaa toimia. Kokemus on opettanut lisää. Haastattelun jälkeen hän purkaa koko haastattelunauhan ja lukee purkua niin kauan, että tuntee saavansa kiinni jostain sanojen takana. Haastattelussa on kysyttävä anekdootteja, kirjoittaessa kannettava vastuu kokonaiskuvasta.

Jutunteossa kuluu paljon aikaa näkökulman etsimiseen, taustatöihin, haastattelusta sopimiseen, nauhan purkamiseen ja jutun viimeistelyyn. Isoa henkilöjuttua Ahvenniemi kirjoittaa noin viikon.

Vuosikaudet hän ajatteli olevansa liian hidas kirjoittaja.

”Enää en halua sanoa sitä heikkoudeksi. Jotta henkilöjuttu voi kertoa enemmän kuin sen, mistä haastattelussa puhutaan, on ajateltava tosi paljon. Ja ajattelu vaatii aikaa.”

Parhaat jutut kertovat muustakin kuin haastateltavasta. Esimerkiksi juttu Kari Uusikylästä ei kerro vain Karista. Hänen kauttaan se kertoo myös hänen isänsä ikäisistä miehistä ja siitä, miten heidän sotakokemuksensa vaikuttavat seuraavissa sukupolvissa.

AHVENNIEMELLE ON TÄRKEÄÄ kertoa ihmisyyden eri puolista. Tapa kirjoittaa on vuosien varrella muuttunut.

Ahvenniemen ensimmäinen juttu *Kodin Kuvalehdessä* ilmestyi keväällä 1995. Sen otsikko on *Hyvää erilaista elämää ja ingressi Jonnen, Sadun, Tarjan ja Ullan arki osoittaa, että vammaisuus ei ole toimeliaan elämän este.*

”Tuohan on se ajatus, joka lukijan pitäisi jutun perusteella muodostaa. Eikä niin, että minä kirjoi-

tan sen inkkuun ja vielä noin ärsyttävillä sanoilla.”

Usein haastateltava haluaa jättää pois paloja tarinastaan, vaikka niistä on puhuttu haastattelussa. Silloin Ahvenniemi perustelee kärsivällisesti osasen merkitystä kokonaisuudessa. Haastateltavalla on oikeus tarkistaa sitaattinsa, ja jos asiavirhettä ei ole, juttua ei tarvitse *Journalistin ohjeiden* mukaan muokata. Ahvenniemen mielestä on kuitenkin oikein, että elämänsä lehdelle avaava haastateltava voi joissakin asioissa muuttaa mielensä.

Kun Ahvenniemi haastatteli Anne Brunilaa vuonna 2012, tämä ei ollut vielä juurikaan kertonut henkilökohtaisista asioistaan julkisuudessa. Ahvenniemi pyysi Brunilalta haastattelua elämästä kehitysvammaisen lapsen äitinä. Yllättäen Brunila suostui. Ensimmäisen miehensä kuolemasta hän ei halunnut juttuun mitään. Ahvenniemi perusteli, miksi se on olennainen osa tarinaa. Brunila lupasi soittaa viikonloppuna.

Puhelin soi metsäkävetyllä. Ahvenniemi kaivoi taskustaan myös lehtiön ja kynän ja kirjasi: *Anne ei pysty puhumaan puolison kuolemasta, niin vaikea asia se oli ja on.*

ULLA AHVENNIEMI ON työskennellyt *Kodin Kuvalehden* vakituksena toimittajana ja tuottajana 25 vuotta. Hän pääsi vuonna 1995 kesätoimittajaksi sekä *Kodin Kuvalehteen* että *Me Naisiin*. Arkisempi ja hitaampi brändi tuntui kotoisammalta, ja hän valitsi *Kodin Kuvalehden*.

Kolmen kesäpestin jälkeen hänet vakinaistettiin. Hän on ollut työkierrossa *Vauvassa* ja *Meidän Perheessä*, mutta halunnut aina palata.

”Välillä kipuilen sitä, ettei ihminen voi jämähtää näin pitkäksi aikaa. Sitten ajattelen taas, että hyvinhän tämä meni, kun pääsin heti itselleni sopivaan lehteen. Vaihtamisen vuoksi ei ole pakko vaihtaa.”

Tällä hetkellä Ahvenniemi työskentelee *Kodin Kuvalehden* ja *ET-lehden* isojen henkilöjuttujen editorina. Ihmisten ja kirjoittamisen lisäksi hän rakastaa tekstiä. On oikein siirtää eteenpäin sitä, mitä on saanut vuosien varrella itse oppia.

Silti hän toivoo, että ehtisi myös kirjoittaa.

”Toisia on vaikea auttaa, jos unohtaa, mikä henkilöjuttujen kirjoittamisessa on vaikeaa.” ●

! HENKILÖJUTUN TEKIJÄ, MUISTA NÄMÄ

- **Mieti näkökulma** ja tee pohjatyöt huolellisesti. Näin haastattelu-aikaa ei kulu turhaan.
- **Tapaa haastateltava** hänen kotonaan tai muussa hänelle tärkeässä paikassa.
- **Uskalla kysyä.** Etene kohti vaikeinta. Tavoittele yksityiskohtia ja konkretiaa.
- **Uskalla olla hiljaa.** Anna aikaa sille, mitä on vaikea sanoa nopeasti.
- **Pyri sanojen taa.** Yritä ymmärtää haastateltavan tapaa toimia, ajatella ja tuntea.
- **Mieti, mikä saa lukijan lukemaan.** Rajaa rohkeasti, ole silti selkeä.
- **Näytä, älä kerro.** Korvaa adjektiivit ja kuvailevat verbit tarinalla, josta välittyy sama.
- **Kiteytä itsellesi,** mistä juttu kertoo. Muista se koko ajan.

Lue lisää: Miten kertoa ihmisestä, Ulla Ahvenniemi? Tuomas Kaseva, Reetta Rätty ja Olli Seuri (toim): *Feature! – Kirjoittamisen mestarikurssi* (Teos, 2022).

Kun
työsuhde
loppuukin.

A-kassa.fi

Monta työtä, monta alaa
– yksi työttömyyskassa.

Mekin kuulumme A-kassaan:

Teollisuusliitto
Rakennusliitto
Näyttelijäliitto
Ay-toimihenkilöt

Muusikkojen liitto
Suomen Journalistiliitto
Teatteri- ja mediatyön-
tekijöiden liitto Teme

Seuraa meitä somessa @AvoinKassa

Avoin työttömyyskassa A-kassa

Katso
vuodenvaihteen
poikkeusaukiolo
A-kassa.fi

Journalisten Emma Strömberg fick inga nya arbetsturer på ÅU efter att redaktionen krävt motiveringar av chefredaktören till varför hennes text inte publicerades. "Jag tycker fortfarande att det är jättetråkigt att jag inte kan bevaka lokala skeenden i Åbo – vilket jag brinner för. Det är också tråkigt att inte få jobba tillsammans med de människor som känns som min journalistiska familj."

Efter kritiken mot chefredaktören fick Emma Strömberg inte fler arbetsturer på Åbo Underrättelser

Lina Laurent, text ● Karl Vilhjálmssoon och Jussi Vierimaa, foton

slutet av augusti anmäler åtta av Åbo Underrättelser 13 journalister sin chefredaktör **Tom Simola** till Opinionsnämnden för massmedier. Beslutet fattas efter att delar av redaktionen först på andra sätt försökt få motiveringar till varför en uppföljande artikel till en granskning gjord av journalisten **Emma Strömberg** inte publiceras.

Granskningen från 28 maj 2022 handlar om lokalpolitikern **Leena Kaunisma** (VF) som enligt ÅU spridit desinformation och svartmålat en ukrainsk förening i Åbo. En uppföljande artikel publiceras samma dag på webben. Efter att Strömberg 2 juni är i kontakt med Vänsterförbundets fullmäktigegrupps ordförande **Mirka Muukkonen**, för en kommentar om hur partiet behandlat frågan, får Strömberg besked att ÅU inte publicerar fler artiklar. Före det har Muukkonen per e-post förbjudit Strömberg att publicera intervjun och varit i kontakt med Simola per telefon. På redaktionen råder osäkerhet om chefredaktören påverkats av utomstående. Enligt Simola publicerades inga fler artiklar om fallet eftersom ämnet fått tillräckligt med utrymme och inget nytt hade framkommit.

I dag, tre månader efter anmälan, bubblar det fortfarande under ytan. En rundringning till över tio nuvarande och före detta anställda vid Åbo Underrättelser målar upp en djup misstro mot tidningens journalistiska ledarskap.

"Jag är rädd för att göra något känsligare (journalistiskt jobb), särskilt efter det som hände i somras", säger en anställd som, liksom de flesta intervjuade, framträder anonymt av rädsla för repressalier.

"Jag tror inte att han skulle stödja mig förbehållslöst som journalist i ett svårt läge, det beror helt på om granskningen skulle gå i hans intressen eller inte. Jag har aldrig fört en journalistisk diskussion med Simola. Det finns affärsmål men inte journalistiska mål", säger en annan anställd.

Över hälften av dem som jobbar som journalister vid ÅU är tveksamma till om de skulle backas upp av chefredaktören i ett mer komplicerat fall.

Att sätta fingret på vad det bristfälliga journalistiska ledarskapet egentligen handlar om är inte helt lätt. Dels handlar det om brist på tillit, dels om situationer där chefredaktören enligt en del anställda inte motiverat sina journalistiska beslut.

När Simola utsågs till vd 2017 hade han ingen journalistisk erfarenhet. Han kom från posten som stadsdirektör i Raseborg. Flera källor uppger att hans kunskaper i journalistiska frågor förbättrats under åren men att han saknar förståelse för vad det journalistiska arbetet går ut på i praktiken.

Ytterligare en aspekt i ledarskap som lyfts fram är att Simola, enligt flera källor, talar föraktfullt om sina egna medarbetare.

"Jag blev chockad över att han talade så fult om sina anställda och att han gjorde det med utomstående. Det var som om han idiotförklarade dem och beskrev hur de inte var redo att förändras", säger en källa som varken arbetar eller har arbetat för ÅU Media.

EN INTERVJU MED TOM SIMOLA ordnar sig utan problem. Han möter upp i ÅU:s nya kontor i Hansakvarteret, som ligger mitt i centrum.

Simola själv säger att det är viktigt att journalister har förtroende för sin chefredaktör. På frågan varför inleder han med att berätta att han inte är chefredaktör på heltid, utan cirka 40 procent av tiden.

"Jag ansvarar också för IT, jag skriver ledare, jag godkänner alla räkningar och jag är styrelseordförande för dotterbolaget Å Communications."

FOTO: JUSSI VIERIMAA

Tom Simola är chefredaktör och ansvarig utgivare för Åbo Underrättelser. Han säger att anmälan till ONM delvis handlar om förändringsmotstånd inom redaktionen. Att en anmälan gjordes överraskade honom eftersom han anser att saken i sig är klar som korvspad.

Han konstaterar att tidningens två nyhetschefer leder det dagliga arbetet och att han är i kontinuerlig kontakt med dem angående journalistiska beslut.

Simola säger att det på ÅU funnits en stark kollektiv beslutskultur.

"Jag har sagt att, när det gäller publiceringsbe-

slut i svåra fall, så är det i sista hand chefredaktören som gör besluten."

Men varför är det viktigt att journalisterna har förtroende för chefredaktören?

"För att samarbetet ska fungera. Och jag ser inte att det inte skulle fungera. Jag har att göra med journalisterna varje dag."

En del redaktörer beskriver ditt journalistiska ledarskap som otydligt. Vad tänker du om det?

"Jag har många gånger sagt att om de gör en artikel så kan jag inte på förhand ta ställning till den innan jag har läst den. Det tycker jag är relevant."

En annan fråga om ledarskapet: flera personer har vittnat att du talar föraktfullt om dina medarbetare.

"Det stämmer nog inte ... Jag minns inte en sådan grej överhuvudtaget ... Icke."

SVENSKA YLE RAPPORTERADE om anmälan till Opinionsnämnden i slutet av oktober. I en intervju för HBL (1.11.2022) kopplade styrelseordförande **Lasse Svens** ihop bristen på förtroende för det journalistiska ledarskapet med en pågående förändringsprocess.

"Att jobba med digitala plattformar och snabbrapportering av det som händer utöver den traditionella journalistiken skapar frustration i organisationen", sade han i HBL.

Simola tror också att anmälan hänger ihop med förändringar.

"I stegen mot digitalisering har vi inom redaktionen haft olika syn på sättet att jobba."

Majoriteten av journalisterna på ÅU förnekar bestämt att anmälan och utvecklingen på redaktionen har något med varandra att göra.

"Att problemet egentligen skulle vara skiftet mot det digitala är bullshit. Problemet är att vi varit konstant underbemännade under en lång tid, men det är inte kopplat till anmälan", säger en anställd.

"De har misstagit en redaktion som är totalt överarbetad för en redaktion som inte vill ändra sig. Arbetstakten är otroligt hård och kravet på att producera två till tre artiklar om dagen gör att den journalistiska kvaliteten lider. Det känns om vi mest kopierar pressmeddelanden", säger en annan.

Simola tillbakavisar kritiken och säger att "ingen är direkt överbelastad med jobb".

"De flesta jobbar helt inom normal arbetstid, kommer till halv nio och jobbar till halv fem. Men kanske det handlar om att tempot har ändrat, vissa saker måste vara färdiga redan på förmiddagen."

FÖR EMMA STRÖMBERG har hösten varit omvälvande. Efter att ha jobbat på ÅU i olika repriser mellan 2015 och juli 2022 är hon nu frilansjournalist. När hon gjorde granskningen av Kaunisma jobbade hon för ÅU kring två

Att problemet egentligen skulle vara skiftet mot det digitala är bullshit. Problemet är att vi varit konstant underbemannade under en lång tid, men det är inte kopplat till anmälan.

Anställd vid Åbo Underrättelser

FOTO: KARL VILHJÄLMSSON

dagar i veckan. Men dagen efter att ÅU:s redaktionsklubb i juni skrev ett gemensamt uttalande till Simola, i vilket man bad om journalistiska grunder för beslutet att inte publicera den uppföljande artikeln, fick Strömberg e-post med besked om att hon inte får fler arbetsturer under hösten. Simola skrev att ÅU av ekonomiska orsaker måste klara sig med den ordinarie bemanningen.

Hur tolkade du mejlet?

"Som att det var direkt kopplat till att redaktionen fortsatt kräva svar på varför artikeln stoppades", säger Strömberg.

Enligt Simola finns det inget samband. Han säger att det var bestämt redan tidigare att Strömberg inte skulle få fler arbetsturer.

Men ni har haft andra inhoppare efter det.

"När någon är sjuk så måste vi ta inhoppare för att få ut en tidning men situationen lever hela tiden."

När jag kom till redaktionen i dag erbjöd du mig jobb som inhoppare på ÅU.

"Det var nu mest ett skämt, att var hittar man inhoppare i Åbo."

Sticker det inte lite ut att den person som lyfte fram en kritiskt fråga inte får nya arbetsturer medan andra inhoppare nog är välkomna?

"Inte ser jag något konstigt i det."

En annan fråga som flera av de intervjuade på ÅU reagerat på, liksom Strömberg, är hur Simola beskrivit henne som en utomstående frilans som "med våld skulle få sin tredje artikel publicerad" (Iltalehti 2.11.2022). Detta trots att Strömberg arbetat regelbundet för ÅU, med dagslön och där arbetsgivaren dragit av bikostnaderna.

"Nå, min tolkning är att hon inte varit timanställd inhoppare, hon har inte varit anställd över huvudtaget. Hon har bara jobbat mot oss nu och då", säger Simola.

ANMÄLAN MOT SIMOLA torde behandlas av Opinionsnämnden i januari. Samtidigt fortsätter vardagen på redaktionen och stämningen beskrivs som "helt okej", av **Monica Forssell** webbchef och arbetarskyddsfullmäktig.

"Det är klart att den anmälan som en del av redaktionen gjorde inte har gått obemärkt förbi. Men samtidigt, av helt andra orsaker, har vi startat en process tillsammans med företagshälsovårdens psykolog. Processen omfattar samtal och kommer småningom att inkludera hela bolaget."

Har det vidtagits åtgärder för att återställa förtroendet?

"Hittills har förtroendefrågan inte behandlats men jag har förstått att samtalen med företagshälsovården kommer att fortsätta. Kanske det då finns möjlighet att ventileras också förtroendefrågan. Hoppas det", säger Forssell.

Journalisten hade stämt träff med styrelseord-

förande Lasse Svens för en intervju, vilken han avbokade. Svens meddelar senare att han "inte har intresse av att ställa upp på en intervju gällande ÅU Media". ●

Läs mer om Åbo Underrättelser och ÅU Medias utmaningar och ekonomi på Journalistens webbplats, Journalisti.fi.

"När nyheten om anmälan till Opinionsnämnden för massmedier blev offentlig kändes det bra att läsarna äntligen fick veta varför det aldrig kom en uppföljning på min artikel", säger journalisten Emma Strömberg.

Finlands heliga kor

Det finns vissa saker som den finländska journalistkåren helt enkelt inte kritiserar. Nummer ett: president **Sauli Niinistö**. Med den gunst han åtnjuter bland folket lär man knappast få hyllningspost som journalist om man kritiserar hans förehavanden. I tider av kris flockas folket bakom ledaren, och nu är det om möjligt ännu svårare att skriva något kritiskt om Niinistö än det var för säg ett år sedan.

Men Finland har också andra heliga kor än presidenten. Till exempel säkerhetspolitiken. I Natofrågan har finländarna samlats runt en sanning, där det numera hörs väldigt få kritiska röster. Det är tydligt också i hur väldigt lite uppmärksamhet Turkiets bombanfall mot kurder i Irak och Syrien fått.

SNART BÖRJAR OCKSÅ NÄSTA HELIGA KO, gränsstängslet mot Ryssland, att byggas. I det förra numret av *Journalisten* skrev **Janne Zareff** en kolumn om just det här, där han konstaterar att kritiken mot stängslet i media varit anspråkslös. Jag gjorde själv ett inslag för SVT om stängslet. Min ursprungliga plan var att åka ut och patrullera med gränsbevakare för att få se hur gränsen bevakas utan stängsel, men Gränsbevakningsmyndigheten meddelade att de får så många förfrågningar att de inte har resurser att visa runt journalister. Därför har de helt slutat ta med journalister till gränssonen. Istället letade jag reda på pensionerade gränsbevakare som kunde berätta om jobbet och spatsera vid gränssonens gula band med mig. Lite överraskande var den gamle gränsbevakaren jag intervjuade kritisk till stängslet.

Inslaget gick ut och det svenska folkets vrede lät inte vänta på sig. Under lördagskvällen rasslade arga meddelanden, uteslutande från män med svenskklingande namn in, och orden blev grövre ju senare det blev på dygnet.

Zareff frågar sig i sin kolumn om journalister ska bli "opposition" i frågor som den här.

Det är vanligt att journalistisk kritik ses som partipolitiskt färgad, konsaterar Zareff. Och vidare skriver han att det för journalistikens image är problematiskt att fungera som opposition.

Samtidigt som vi med Zareff är av samma åsikt – att journalister inte får bli nickedockor för makthavarna och inte får sluta lyfta fram kritiska synvinklar, så känns hans användning av "opposition" som jämförelse obekväm för mig.

KANSKE ÄR DET EN SÅDAN TANKE i bakhuvudet på finländska journalister som gör att vi som i tyst samförstånd heligförklarat vissa kor? Ser journalister sig själva som politisk opposition om de kritiserar Niinistö?

Att belysa, granska argument och ifrågasätta politiska beslut hör till den absolut viktigaste grunden inom journalistiken. Det ska inte finnas ämnen journalister inte vågar behandla ur alla synvinklar. Det gör inte journalister till en del av oppositionen, utan till en fri och hälsosamt kritisk press.

Att man sedan får våldtäktsfantasier i e-posten av Bengt då man lyft upp kritik mot makthavarna är förstås inte så roligt, men det är smällar man får ta.

Liselott Lindström ●
Skribenten är frilansjournalist.

FÖRE DEADLINE

Seminariet Mediespråk ordnas på havet igen

Efter två undantagsår är seminariet Mediespråk tillbaka, lagom till sitt eget 20-årsjubileum. Som året innan pandemin går seminariet av stapeln på ett kryssningsfartyg mellan Helsingfors och Stockholm 19–21 januari 2023.

"I **Jens Berghs** utredning för Magma framkom att det fanns en önskan om att återuppväcka seminariet, det finns en efterfrågan", säger **Patrik Stenvall**, som sedan årsskiftet är ordförande för Svensk press-tjänst rf igen.

Stenvall ordnade seminariet från 2003 fram till 2019, då han slutade som ordförande.

"Det är viktigt att mediefolk och ordbrukare har nånstans där de kan träffas en gång per år. I år blev

det enklast och snabbast att arrangera det på färja."

Stenvall är medveten om att ett kryssningsfartyg inte är det mest klimatsmarta alternativet, men i och med att man återgår till ett fysiskt seminarium behövde man starta upp traditionen igen på ett ekonomiskt sätt.

"I det här fallet handlar det mest om att minimera hotellkostnaderna. Vi kom sent i gång. Vi får tänka på andra saker som påverkar också, som att de många deltagarna från Yle inte behöver logi eftersom det ingår och de behöver inte resa. Att i framtiden vara på en plats med minsta möjliga miljöpåverkan skulle ju vara bra."

År 2024 kommer seminariet att äga rum på Amos

Rex i Helsingfors, året därpå i Åbo och 2026 i Vasa.

I år väntar Stenvall sig att antalet deltagare kommer att vara kring 100–120. När evenemanget dragit som mest folk har nästan 260 personer varit på plats i Vasa, där seminariet oftast ordnats.

Seminariet Mediespråk ordnas av föreningen Svensk presstjänst, som i sin tur finansieras av finlandssvenska mediehus och av fonder. Själva seminariet finansieras främst av deltagaravgifterna, som för en del av deltagarna sponsras av Svenska folkskolans vänner, och av Stiftelsen för Åbo akademi. Deltagaravgiften är i år 300 euro och den inkluderar hytt, program och en del av måltiderna.

Hanna Nordenswan

FOKUS

Kirsi Haapamatti on Avun silmät ja korvat Etelä-Pohjanmaalla

Nina Erho, teksti • Krista Luoma, kuva

Freelancetoimittaja **Kirsi Haapamatti** kävi marraskuussa *Avun* repparikeikalla Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelijoiden tarinaillassa. Etukäteen hän mietti, mahaako puhe pulputa järjestetyssä tilaisuudessa.

”Mutta kun sovitut alustukset olivat ohi, ihmiset alkoivat kommentoida, kysellä ja kertoa omia muistojaan. Tunnelma oli niin kotoisa, että olisi tehnyt itsekin mieli kertoa jotain.”

Haapamatti on yksi *Avun* kolmestatoista maakuntakirjeenvaihtajasta, jotka tarkastelevat elämänmenoa paikallisen silmin eri puolilla Suomea. Toimittajan töiden lisäksi hän tekee viestintää ja kirjoja.

Kun Haapamatti vuonna 2008 palasi Helsingin-vuosien jälkeen synnyinseudulleen Seinäjoelle, kollegat sanoivat, että hulluko olet, kaikki työt loppuvat.

”Eivät ne loppuneet. Aluksi asiakkaat olivat helsinkiläisiä, mutta nyt työskentelen myös esimerkiksi paikallisille mainostoimistoille ja kaupungille. Täällä asuessa minulla on varaa tehdä myös omia projekteja.” ●

Kirsi Haapamatti (oik.) ja valokuvaaja Jonna Nygård (vas.) keikalla Seinäjoen ammattikorkeakoulun tarinaillassa. Tapahtuma toistuu Kulttuurikahvila Viiaassa parillisten viikkojen torstaina. Illoissa saa kertoa satuja, sattumuksia, kuultua, elettyä tai keksittyä.

Ville Eloranta ● Twitter: @ville_eloranta
Kirjoittaja on Helsingin Sanomien kielenhuollosta vastaava toimittaja.

Uudet sanat eivät ole koko totuus kielen muutoksesta

Mokkapala pääsi sanakirjaan, kerrottiin otsikoissa äskettäin. Uutiskynnys ylittyi, kun sähköisestä *Kielitoimiston sanakirjasta* oli ilmestynyt uusi versio, johon oli lisätty satoja sanoja. Sanakirjan toimitus oli nostanut *mokkapalan* näytteeksi sanoista, jotka eivät ole uusia sinänsä mutta joiden poissaoloa ei vain ole huomattu. Tuoreemman tuntuista lisättyjä sanoja ovat esimerkiksi *huijarisyndrooma*, *hyvinvointialue* ja *luontokato*.

Sanojen lisääminen on keskeistä sanakirjan ajantasaisuuden kannalta. Kielenhuoltajana minua kiinnostaa silti jopa enemmän, mitä muutoksia aiempaan sisältöön on tehty.

Päivittäminen on sanakirjatyössä yhtä tärkeää kuin lisääminen. Kieli muuttuu: jos uskoisimme yli 60-vuotiasta *Nyky-suomen sanakirjaa*, *sovinisti* – tai oikeastaan *ševinisti* – tarkoittaisi vain kansalliskiihkoilijaa ja *kapulakieli* sanalla parjattaisiin ruotsia eikä kankeaa suomea.

Sanakirja kertoo myös sen, mikä on sopivaa huoli-

tellussa yleiskielessä. Sekin voi muuttua, kuten muistetaan vajaan kymmenen vuotta sitten paljon huomiota herättäneestä *alkaa tekemään* -muodon hyväksymisestä. Kaikki muutokset eivät kuitenkaan saa yhtä paljon näkyvyyttä.

Tarkkaavainen voi huomata uusimmasta sanakirjaversiosta muun muassa sen, että *pääsääntöisesti*-sanaa ei enää kehoiteta korvaamaan esimerkiksi sanalla *yleensä* tai *useimmiten* eikä *pitää sisällään* ole enää yhtään huonompi ilmaisu kuin *sisältää*. Kuten sanakirjan tekijät ovat kertoneet, myös *lähtökohtaisesti* on viimein hyvää yleiskieltä.

Ilmaisujen hyväksymistä edeltää usein vaihe, jossa juuri kukaan ei muista, miksi ilmaisua karsastetaan. Jos kielityöläinen ei halua näyttää vanhalta jäärältä, hänen kannattaakin seurata sanakirjapäivityksiä silmäkovana. Sanakirjan toimitukselta taas olisi hyvää palvelua kertoa julkisesti laajemmin suositusten muutoksista.

TUTKITTUA

Median populismi-hype huipentui vuonna 2017

2010-luvun jälkipuolella sanasta "populismi" muodostui monen maan mediassa kiertoilmaus äärioikeistolle.

Tämä selviää populismin käsitettä kartoittavasta tutkimuksesta, joka julkaistiin marraskuun *Media, Culture & Society* -lehdessä. Julkaisun ovat laatineet populismin tutkijat **Niko Hatakka** ja **Juha Herkman**.

Tutkijat analysoivat sanomalehtiä vuosilta 2000–2018. He selvittivät, millä tapaa journalistit ovat käyttäneet sanoja "populismi" ja "populisti" eri vuosina ja eri maissa. Tutkittu ajanjakso on kiinnostava, sillä se kattaa populististen liikkeiden nousun Euroopassa, **Donald Trumpin** valtaan astumisen ja brexitin.

Aineistoa kerättiin kuudesta maasta. Tutkimuskohteiksi valittiin Suomi, Ruotsi, USA, Iso-Britannia, Alankomaat ja Turkki. Suomen aineisto koostui yli neljästä sadasta *Helsingin Sanomien* artikkelista.

Tutkimus vahvistaa käsitystä, jonka mukaan

populismi sanana yleistyi 2010-luvulla. Näin tapahtui kaikissa tutkituissa maissa.

Käsite myös muutti tuolloin muotoaan. Vielä 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä populismi oli kielteinen käsite, jolla viitattiin yksittäisiin kansaa koskeviin poliittikoihin ja heidän taktiikkoihinsa.

Tutkituista maista vain Hollannissa populismi tarkoitti jo tuolloin lähinnä äärioikeistolaisuutta. Muualla populistiksi kutsuttiin yhtä hyvin vasemmistoa kuin oikeistoa.

2010-luvun jälkipuoliskolla käsitteen käyttö muuttui. Kaikissa tutkituissa maissa viittaukset sekä populismiin että oikeistopopulismiin moninkertaistuivat vuosina 2014–2017. Populismista muodostui kiertoilmaus äärioikeistolle ja sen edustamalle demokratiaa uhkaavalle ideologialle.

Tutkijat käyttivät mediatrendistä nimeä "populistinen hype". Tuolloin puhe oikeistopopulismista lisääntyi enemmän kuin oikeistopopulismien todellinen kansansuosio. Sen sijaan vasemmistopopulismien käsittelyssä vastaava hypeä ei ilmennyt.

Juha Matias Lehtonen

Mikko Martikainen, 42, on valittu Ylen ohjelma-työntekijöiden uudeksi pääluottamushenkilöksi. Martikainen on työskennellyt Ylellä useissa erilaisissa uutis- ja ajankohtaistoiminnan tehtävissä vuodesta 2007 saakka. Viimeksi hän on toiminut kuvatuotannon työnjohtajana ja uutiskuvavirtoja koordinoivana eurovisiotoimittajana. Hän on koulutukseltaan medianomi.

Uusi pääluottamushenkilö on yleisradioaatteen ja liiton mies

Siirryt vuodenvaihteessa monipuolisista kuvatuotannon tehtävistä täysipäiväiseksi edunvalvojaksi. Miten arkesi muuttuu?

Suurin konkreettinen mullistus on vuoro-työn loppuminen. Aiemmin olin pyhät, illat, aamut ja viikonloput töissä, mutta nyt siirryn normaaliin virkamiesaikaan. Tällainen työrytmi on minulle uusi kokemus, mutta varsin positiivinen sellainen näin ruuhkavuosi-
na. Voin nyt myös keskittyä täysillä tehoilla edunvalvontaan, kun aiemmat kuusi vuotta olen tehnyt sitä muiden töiden ohessa.

Olet toiminut pitkään YOT:n tuki- ja luottamushenkilönä sekä Journalistiliiton työehtosopimusvaliokunnassa. Miksi veri vetää yhdistysasioihin?

Olen aina kokenut vahvaa yleisradioaatetta ja ollut liiton mies. Minua motivoi nähdä asioiden menevän eteenpäin ja korjata esimerkiksi työehtosopimuksen puutteita.

Miksi sinuun luotetaan?

Olen aina pyrkinyt kohtelevaan kaikkia tasavertaisesti ja reilusti, ja tämä on toivotavasti välittynyt ihmisille. Keskustelen aina ja joutan tarvittaessa, mutta osaan myös olla kirkas vaikeissa aiheissa.

Työskentelit aikoinaan seitsemän vuotta erilaisissa määräaikaissuhteissa Ylellä. Miten määräaikaisten työsuhteiden ehtoja ja työntekijöiden oloja pitäisi parantaa?

Tämä on yhä suuri ongelma, mutta on hyvä, että liitto on pitänyt asiaa paljon tape-

tilla ja määräaikaisten kohtelusta on levi-
tetty hyvin tietoa. Perusteettoman pit-
kiin määräaikaissuhteisiin tulisi kuitenkin
puuttua vielä paremmin. Edeltäjäni **Anu
Kähkönen** aloitti vuonna 2020 näiden
sopimusten läpikäynnin, ja jatkan hänen
työtään.

Miten parantaisit yleläisten työhyvinvointia?

Korona-ajan jälkeen konttoriin paluu on ollut osalle kuormittavaa, ja iso osa työnteki-
jöistä toivoisikin hybridityöskentelyn mah-
dollisuutta. Hybridimalli voisi minunkin
mielestäni parantaa työhyvinvointia, kun-
han sen säännöt määritellään tasapuolisiksi
kaikille. Lisäksi rankkojen vuosien jälkeen
erilaiset henkilöstöedut, kuten liikunta- tai
kulttuurisetelit, voisivat tuoda vireyttä ar-
keen.

Miten valmistaudut edustamaan koko Suomen yleläisiä?

Käyn jokaisessa luottamuspiirissä ja kes-
kustelen kollegoiden kanssa mahdollisim-
man paljon. Se tulee viemään aikaa sekä
vaatimaan paneutumista ja matkustamis-
ta, mutta paikan päällä saa parhaiten kiinni
työyhteisön tunnelmasta ja huolista. Yleis-
radion toimitusjohtaja **Merja Ylä-Anttila**
on lanseerannut omat Merjan kahvit, joten
ehkäpä perustan rinnalle Mikon kahvit.

Kuka on ammatillinen esikuvasi?

Arvi Lind, uutisankkurien grand old man.

Silja Kinnunen

Valokuvaaja baarikaapin pauloissa

Itäsuomalaisten kuntien omistama Saimaan Laivamatkat Oy ajautui vararikkoon 1980-luvun alussa. Lappeenrannan kaupunki osti konkurssihuutokaupasta kaksi matkustajalaivaa.

Kun aluksia lähdettiin hakemaan Savonlinnas-
ta, bussiin nousi aamuvarhaisella Lappeenran-
nassa joukko toimittajia ja kaupungin edustajia.
Tämä väki asettui Savonlinnassa "lippulaivaan",
joka ajoi edellä. Perässä tuli toinen alus, jossa ei
tainnut olla kuin kippari ja hänen apurinsa.

Armada pysähtyi Puumalan rannassa, jossa ei
nyt kannettu komiata poikaa tohtorin luokse
kuten *Kauniissa Veerassa* lauletaan.

Valokuvaajani halusi siirtyä toiseen alukseen,
koska sieltä saisi hyviä kuvia lippulaivasta.

Ratkaisu koitui fotarin tuhoski. Hän näet
huomasi baarikaapin olevan täynnä jaloja juo-
mia, eikä laivan väkeä näkynyt tunteihin.

Kun armada saapui illalla Lappeenrannan
matkustajasatamaan, siellä oli tuhansia ihmisiä
vastassa. Kuvaajaani ei vain näkynyt missään.

Kun hän lopulta hoiperteli ulos toisesta laivas-
ta, tilanteen karmeus paljastui. Kuvaamisesta ei
tullut mitään. Kaiken kukkuraksi kuvaaja ajau-
tui konfliktiin poliisien kanssa ja joutui kyörä-
tyksi putkaan.

Kameralaukku jäi sentään laivan laskusillalle.
Etelä-Saimaan kuvaaja lupasi ystävällisesti kehit-
tää filmin ja lähettää kuvat *IS:n* toimitukseen.
Valitettavasti filmille oli tarttunut vain epätark-
koja otoksia rantamaisemista. Juttu jouduttiin
kuvittamaan Lehtikuvan satamasta ottamilla
kuvilla.

Maanantaiaamuna uutispäällikkö soitti
minulle ja ihmetteli, miksei jutussa ollut yhä-
tään oman kuvaajan kuvia. En ilmiäntanut työ-
toveria, vaan selitin kuvien puutteen johtuneen
yllättävistä teknisistä vaikeuksista.

Timo Sihvo

*Kirjoittaja on edelleen iltapäivälehdelle työskentelevä
freelancetoimittaja.*

MITÄ SINULLE ON SATTUNUT JA TAPAHTUNUT?
LÄHETÄ TARINASI OSOITTEESEEN
JOURNALISTI@JOURNALISTI.LIITTO.FI

Journalistiliiton uusi hallitus: Hanne Aho (pj), Sari Sainio, Marjaana Varmavuori, Sari Pelttari-Heikka, Jenni Gästgivar, Marko Laitala, Sanna Inkinen, Matleena Kuusela, Sanna Väre, Jani Tanskanen, Jarno Miettinen ja Ville Hänninen.

JOURNALISTILIITON HALLITUS VAIHTUI LÄHES KOKONAAN – KATSE KASVUSSA JA PAREMMISSA PALVELUISSA

Manu Haapalainen, teksti • Kai Widell, kuva

Mediatuki ja palvelujen tasapuolinen saatavuus eri puolilla Suomea asuville Journalistiliiton jäsenille. Nämä ovat Journalistiliiton tärkeitä tavoitteita seuraavien neljän vuoden aikana, sanoo Journalistiliiton hallituksen uutena jäsenenä aloittava *Lapin Kansan* toimittaja **Sari Pelttari-Heikka**.

Pohjois-Suomen Journalisteja edustava Heikka on ollut liiton toiminnassa mukana jo pitkään esimerkiksi kansainvälisen valiokunnan jäsenenä.

”Olemme journalismin tiissa muihin Pohjoismaihin verrattuna takamatkalla. Esimerkiksi Ruotsissa on satsattu siihen, että uutiserämaita ei syntyisi, ja medially oli harvaan asutuillakin seuduilla toimintaedellytykset. Tukea on saatu Norrbottenin läänissä lehdille ja sähköiselle medially”, Pelttari-Heikka sanoo.

Hänen mukaansa Pohjois-Suomen asema Journalistiliitossa on nykyisin hyvä. Liiton porkkana-

rahan merkitys koulutusten järjestämisessä on ollut suuri. Porkkanarahalla tuetaan yhdistysten yhteistyötä.

”Lisäksi etäyhteyksien parantuminen on lisännyt mahdollisuuksiamme osallistua koulutuksiin myös valtavien etäisyyksien pohjoisessa”, Pelttari-Heikka sanoo.

JOURNALISTILIITON VALTUUSTON järjestäytymiskokouksessa valittiin liiton uuteen hallitukseen nelivuotiskaudelle seitsemän naista ja viisi miestä. Puheenjohtaja **Hanne Ahon** lisäksi hallituksessa jatkavat vuoden lopussa päätyvältä kaudelta vain Helsingin Seudun Journalistien edustajat **Marko Laitala** ja **Marjaana Varmavuori**.

Hallituspaikat jakautuvat lähes tasan lehdistön sekä tv- ja radiotyön edustajien kesken. Uuden jäsenyhdistyksen SET ry:n edustajana hallituksessa aloittaa **Matleena Kuusela**.

Tekniikka & Talous -lehdessä uutispäällikkönä

työskentelevä Laitala on toiminut viime vuodet myös liiton talousvaliokunnan puheenjohtajana. Journalistiliiton talouteen liittyy lähitulevaisuudessa avoimia kysymyksiä. Liiton sijoitusvarallisuus on tähän saakka kuitannut toiminnassa syntyneen alijäämän. Laskukaudella tällaista puskuria ei loputtomiin ole käytössä.

”Jäsenillä ei silti ole aihetta huoleen. Emme ole varattomia, mutta kuluja on hiukan ryhdytty tulevalta vuodelta vähentämään”, Laitala sanoo.

Laitala on istunut liiton hallituksessa vuodesta 2014 saakka. Hän näkee liiton muuttuneen tänä aikana hyvään suuntaan.

”Journalistiliitto on ollut etulinjassa näyttämässä, mitä ay-liike voi 2020-luvulla olla”, Laitala sanoo.

”Digitaaliset palvelut ja yhteydenpitovälineet ovat tärkeitä. Toisaalta pitää muistaa uraauurtavat hankkeet kuten Mediakunta sekä monipuoliset koulutukset ja uravalmennukset.” ●

VIESTIJÄ ON VERKOSTOJA KAIPAAVA MONITAITURI

Yhä useampi journalisti on joko siirtynyt kokonaan viestintäalalle tai tekee osan työstään viestinnän parissa. Tämä trendi jatkunee ja viestintää tekevien osuus liiton jäsenistä kasvaa edelleen. Journalistiliiton 14 000 jäsenestä päätoimisia viestijöitä ja viestintäalalla työskenteleviä on noin 400.

Moni viestijä on omassa työpaikassaan yksinäinen puurtaja ja ainoa ammattinsa edustaja. Viestijä suunnittelee, tekee ja mittaa viestintää omalle organisaatiolle, asiakkaille, sidosryhmille, medialle, omistajille ja vaikka kaikille suomalaisille. Osa myös kansainväliselle yleisölle. Viestijä rakentaa omalla työllään organisaationsa hyvinvointia, tuloksia ja tulevaisuutta.

Viestijä on multitaskaaja, joka hoitaa monella kielellä nettisivut, somekanavat ja sisällöt, valokuvaamisen, videon, asiakaslehden, uutiskirjeen, tiedotteet ja mediatilaisuudet. Hän rakentaa materiaalipankkia ja ideoi tilaisuuksia, esitteitä sekä kaikkea maan ja taivaan välillä. Hän kouluttaa viestimään paremmin, innostaa johtoa ja asiantuntijoita somettamaan.

Viestijä tietää, miten nettisivuja uudistetaan, miten sovitaan mediaseurannasta, tiedotejake-
lusta ja käännöksistä. Viestijän pitää tietää, miten
kanavat ja eri palvelut kehittyvät ja muuttuvat.
Viestijä seuraa alaa ja kouluttaa itseään. Uskallu-
s kokeilla uutta vie tässäkin ammatissa eteenpäin.

VIESTIJÄ OSAA SANOA, miltä organisaatio ja sen suunnitelmat näyttävät ulospäin. Viestijä osaa kääntää asiat yleisölle ja sidosryhmille selkosuomeksi. Viestijä tuntee median ja sen toimintatavat, hän auttaa journalistia järjestämällä haastattelut, taustatiedustelut ja muuta journalistin tarvitsemia asioita.

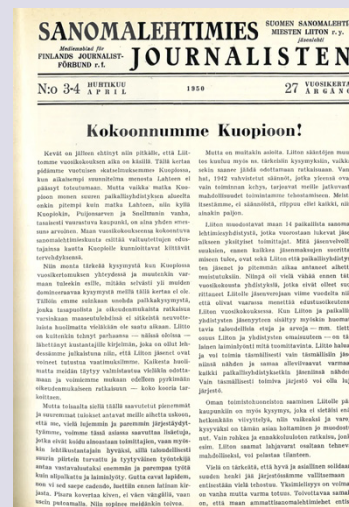
tatiedot ja faktat. Hän osaa myös vinkata hyvistä juttuaiheista.

Media-alan muutokset näkyvät liitossa. Liitto on ollut myös viestijöiden liitto vuodesta 2014 lähtien, jolloin jäsenrajoja uudistettiin ja liitto lähti rakentamaan itsestään koko media-alan ammattiliittoa.

Viestijälle on tärkeää, että liitto kuuntelee. Helsingin Seudun Journalistit ja Suomen freelance-journalistit järjestivät lokakuussa Viestijöiden illan. Illan aikana nousi esille se, että viestijät haluavat olla liiton jäseniä monestakin syystä. Liitto tarjoaa hyvän turvan ja edut. Monet koulutukset sopivat mainiosti viestijälle.

Liitto on luonteva selkänäoja, kun moni viestijä on ainoa Journalistiliiton jäsen työpaikallaan, eikä siellä ehkä noudateta mitään liiton työehtosopimuksista. Liiton jäsenpalvelut ja lakineuvonta ovat viestijöidenkin käytössä. Viestijät hakevat liitolta tukea työelämän koko kirjolle, työehtosopimuksista irtisanomisiin. Muutosneuvottelutilanteissa soitetään myös maksuttomaan neuvontapuhelimeen.

VIESTIJÄT ODOTTAVAT LIITOLTA mahdollisuuksia verkostoitua kollegojen kanssa. Yhteistapaamiset journalistien ja muiden media-alan ammattilaisten kanssa avartavat ymmärrystä toisistamme. Kukaan ei kaipaa menneen maailman ”me ja te”-jakoa, vaan yhteistä tekemistä ja rintamaa. Tapauksissa kävi selväksi, että viestintä ja journalismi tukevat toisiaan. Liitolta toivotaan jatkuvuutta ja näkemystä, miten viestijät huomioidaan jatkossakin. Seuraavaa, luvattua viestijätapaamista jo odotellaan. ●

Sanomalehtimies 3–4/1950 moitiskeli teksti-
mainontaa.

Tekstireklaamit ja puhvit pannaan!

Talouspuoli vaatii jatkuvasti, että sanomalehtien artikkeleihin upotetaan ”milloin minkäkinlaista hunööriä”.

Näin valittelee huhtikuussa 1950 *Sanomalehtimiehen* palstalla nimimerkki, jonka mielestä toimittajat joutuvat toistuvasti torjumaan talousosaston lehteen tyrmäyttämää tekstimainontaa.

”Monessa toimituksessa ovat ‘välit’ talouspuolen kanssa käyneet melko kireiksi juuri siitä syystä, että toimitus on vastustanut talouspuolen tyrkyttämiä ‘puffeja.’”

Paitsi että tekstimainonta on kirjoittajan mielestä moraalitonta, hän huomauttaa, että tekstimainonta on tapa saada lehteen mainos paljon halvemmalla kuin ilmoitusmyynnin kautta.

”Puhvit’ ovat poikkeuksesta olleet naamioitua ilmoitushintojen alentamista, ja toimitus on siitä vastustanut”, nimimerkki kirjoittaa.

Myös kustantajien lehti *Suomen Lehdistö* oli kirjoittajan mukaan jatkuvasti moitiskellut tekstireklaameja. Hänen mielestään kustantajat kuitenkin epäreilusti vierrittivät syyn tekstimainonnasta toimitusten niskaan, kun todellinen syyppää oli kustantajan oma edustaja.

Maria Pettersson

Mika Heijari ● Kirjoittaja on Journalistiliiton tiedottaja.

RTTL:n syysedustajakokous

Radio- ja televisiotoimittajien liiton sääntömääräinen syysedustajakokous 2022 pidetään **perjantaina 16.12. klo 17.00**. Paikka: Hotelli Scandic Grand Central Helsinki, os. Vilhonkatu 13.

Kokouksessa valitaan liitolle puheenjohtajisto ja hallitus kaudelle 2023–2024. Sääntömääräisten asioiden lisäksi kokouksessa päätetään myös liiton sääntöuudistuksesta, liiton luottamushenkilöille maksettavista korvauksista ja kutsutaan kunniajäseniä.

www.rttl.fi

Vikes on toimittajien oma kehitysyhteistyösäätiö

Työskentelemme rohkeiden journalistien kanssa sananvapauden puolesta.

Tule mukaan!

Tue lahjoittamalla, MobilePay: 14577
www.vikes.fi

Kuva: Tuula Mehtonen

*** vikes**

Urjalan Sanomat Oy vakavarainen yritys, joka kustantaa ja julkaisee vuonna 1917 perustettua paikallislehteä Urjalan Sanomia. Lehti tavoittaa tehokkaasti Urjalan ja Kylmäkosken alueet asukkaat. Se ilmestyy verkossa päivittäin ja paperilla kerran viikossa torstaisin. Urjalan Sanomat on puolueeton uutis- ja ilmoituslehti.

Nykyisen päätoimittajan siirtyessä urallaan eteenpäin etsimme tulosvastuullista

PÄÄTOIMITTAJAA

vastaamaan lehden toimituksesta sekä yrityksen tuloksellisesta toiminnasta toimitusjohtajana.

Toimit viiden hengen organisaation esihenkilönä ja toimintaasi tukee yrityksen hallitus. Saat vastuullasi toimitustyön sekä myynnin johtamisen ja kehittämisen.

Sinulla on visiota ja innostusta sähköiseen mediaan sekä aito halu sitoutua alueelliseen lehteen. Kehität lehden toimintaa pitkäjänteisesti. Nojaat työssäsi journalistin ohjeisiin ja kannat ylpeästi niihin kirjattua vastuuta.

Tehtävässä menestymistä tukee useamman vuoden kokemus toimitustyöstä, esihenkilötyöstä sekä yritystalouden osaamisesta.

Rekrytointi suoritetaan yhdessä Eezy Personnelin kanssa, lisätietoja tehtävästä antaa Henri Soininen, Executive Search Consultant p. 045 353 3337.

Lähetä CV:si ja hakemuksesi palkkatoiveineen 12.12.2022 mennessä www.eezypersonnel.fi -sivujen kautta.

**URJALAN
SANOMAT**

*Hymyile,
olet Turvassa.*

Suomen tyytyväisimmät asiakkaat Turvassa jo 11. kerran

Elämä tuo joskus eteen mutkia. Kaikkia kurveja emme pysty oikaisemaan, mutta teemme parhaamme, että kolhun sattuesssa olet parhaassa mahdollisessa Turvassa.

Sen vahvistaa myös EPSI Rating -tutkimus jo 11. kerran: vakuutusyhtiö Turvan asiakkaat ovat Suomen tyytyväisimpiä. Liity hymyilevien asiakkaiden joukkoon osoitteessa

turva.fi/turvaan

turva

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva
• turva.fi • 01019 5110

KOULUTUKSET

Keskustelutilaisuus sananvapaudesta ja oikeusvaltiosta Euroopassa

Journalistiliiton ja Euroopan komission Suomen-edustusto järjestävät keskustelutilaisuuden oikeusvaltioperiaatteiden ja sananvapauden tilasta Euroopassa. Voit osallistua tapahtumaan edustuston tiloissa Helsingissä tai tulla mukaan livestriimin välityksellä.

Tilaisuuteen osallistuu muiden muassa Euroopan komission varapuheenjohtaja **Věra Jourová**.

Tilaisuuden juontaa liiton kansainvälisten asioiden asiantuntija **Salla Nazarenko**. Ohjelma ja esiintyjälistä kokonaisuudessaan julkaistaan ja ilmoittautuminen avataan joulukuussa.

Aika: ma 23.1. klo 14.00–16.00

Paikka: Livestream ja Euroopan komission Suomen-edustusto, Malminkatu 16, Helsinki

Lisätiedot ja ilmoittautumiset:

Journalistiliitto.fi/tapahtumat ja koulutuspäällikkö nina.porra@journalistiliitto.fi

Järjestäjä: Euroopan komission Suomen-edustusto ja SJL

Kipinää kirjoittamiseen

Tervetuloa hiomaan erilaisia tekstejä kouluttaja **Anne Ignatiuksen** johdolla. Anne on tuttu *Long Playn* tuottamasta kielioppikoulutuksesta. Maksuton koulutus sopii kaikille työkseen

tekstejä tuottaville liiton jäsenille, mutta erityisesti se on suunniteltu uransa keskivaiheilla oleville, pienten toimitusten toimittajille sekä viestijöille.

Kokoonnumme ensin kaikille yhteiseen webinaariin. Anne käy tekstit läpi ja antaa niistä palautetta verkossa kokoontuvissa pienryhmissä. Katso ajat liiton verkkosivuilta.

Aika: ke 1.2. 13.00–14.30

Paikka: Teams

Lisätiedot ja ilmoittautumiset:

Journalistiliitto.fi/tapahtumat ja koulutuspäällikkö nina.porra@journalistiliitto.fi

Järjestäjä: SJL

Teknologia-akatemia toinen kokoontuminen

Teknologia-akatemia ry on yhdessä Suomen Akatemian kanssa räätälöinyt Journalistiliiton jäsenille koulutuskokonaisuuden, joka tarjoaa uusinta uutta teknologiarintamalta. Teknologia-akatemia toinen kokoontuminen järjestetään helmikuussa. Tervetuloa kuulemaan terveysteknologian trendeistä ja kehitysnäkymistä. Luvassa on näkökulmia siihen, saako syrjäseuduilla jatkossa hoitoa ja mitä tarvitaan digitalisaation kehittämiseksi sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Aika: ke 8.2. klo 13–18

Paikka: Suomen Akatemia, Hakaniemenranta 6, Helsinki

Lisätiedot ja ilmoittautumiset:

[Teknologia-akatemia](https://teknologiateollisuus.fi/fi/akatemia)

Lisätiedot: Suomen Akatemian viestintäjohtaja riitta.tirronen@aka.fi, Teknologia-akatemia viestintäjohtaja taru.jussila@teknologiateollisuus.fi ja Journalistiliiton koulutuspäällikkö nina.porra@journalistiliitto.fi

Järjestäjät: Teknologia-akatemia, Suomen Akatemia ja Journalistiliitto

YHDISTYKSET

Journalistikilpailu

Savo-Kainuun Journalistiyhdistys järjestää journalistikilpailun, jonka palkintosumma on 2000 euroa. Palkintoa voivat hakea yhdistyksen jäsenet. Palkinto myönnetään hakijalle, joka on lehdessä tai sähköisessä välineessä tehnyt hyvän journalistisen suorituksen vuosina 2021–2022: uutisen, reportaasin, valokuvan, radio- tai tv-jutun tai muun journalistisen työn. Haku mielellään sähköisesti yhdellä kilpailutyöllä yhdistyksen sähköpostiin heinoans@gmail.com. Palkinto jaetaan yhdistyksen vuosikokouksessa keväällä 2023.

Aika: Haku päättyy su 15.1.2023

Lisätiedot ja ilmoittautumiset:

Asiainhoitaja Ansa Heinonen, p. 050 4116362, heinoans@gmail.com

Järjestäjä: SKJ

ALMA

REKRY

ILTALEHTI ETSII TOIMITUSSIIHTEERÄÄ

Katso lisää osoitteesta www.almamedia.fi/tyopaikat/avoimet-tyopaikat/

#rohkeuskasvaa
#almaspirit

ILTALEHTI

Paula Tiessalo, 52

- Toimittaja, tietokirjailija ja seksuaalineuvoja.
- Yle uutisten pitkäaikainen terveys- ja hyvinvointiaiheisiin erikoistunut toimittaja.
- Julkaissut vastikään toisen tietokirjansa *Rakkautta rahalla*, joka on ensimmäinen suomalainen kirja vastuullisista seksipalveluiden ostajista.
- Valtiotieteiden maisteri Helsingin yliopistosta. Suorittanut myös seksuaalineuvojan ja seksuaaliterapeutin opinnot.

Paula Tiessalo arvelee kirjojen kirjoittamisen olevan hänen kohdallaan tauti, joka ei enää taltu. "Vaihtelu tekee pääkopalle hyvää. Kunhan osaa rajata kirjaprojektin niin, ettei se vello elämässä joka hetki mukana."

Paula Tiessalo kirjoitti normista poikkeavista suhteista itselleen ja muille

Käsitteittäjä, ohjaaja
ja äänisuunnittelija
Suvi Tuuli Katajan valinta

"Montako kumppania on sopiva määrä? Moni vastaa kysymykseen sen enempää ajattelematta ja ehkä vähän yksitotisesti. Ennalta määritetty ihmissuhtenormisto on niin sisäänrakennettu, että se on oikeastaan muuttunut "normaaliksi". Onneksi normaali muuttuu ja juhlat kasvavat! **Paula Tiessalon** ja **Aune Karhumäen** tietokirja *Parisuhdepäivitys* (Atena) haastaa perinteisen parisuhteen ja esittelee ihmissuhteiden moninaisuutta sekä mahdollisuuksien kirjoja.

Kirja ravistelee lempeästi normeja, ja julkaisuajankohtanaan vuonna 2020 se on ollut rohkea tienraivaaja. Teos on kepeä ja helppolukuinen, ja sitä voi huoletta suositella asiaan perehtymättömille vaikka ensimmäiseksi vaihtoehtoisia suhdemalleja käsitteleväksi teokseksi."

Tällä palstalla Journalisti pyytää ilmiantamaan loistavia alan tuotoksia. Viestiä vie seuraavaksi eteenpäin se, jonka työ esitellään palstalla.

Nina Erho, teksti • Johanna Erjonsalo, kuva

Parhaita olivat hetket haastateltavien kanssa. Puhuimme rakkaudesta, tunteista, tarpeista, seksistä ja siitä, miten normit luovat kuvan, että ihmissuhde voi onnistua vain yhdellä tavalla. Oli huikeaa kuulla, miten ihmiset olivat kipuilevien ja etsimisen jälkeen löytäneet toisenlaisen tavan", sanoo toimittaja ja kirjailija **Paula Tiessalo**.

Tiessalo ja psykoterapeutti **Aune Karhumäki** keräsivät *Parisuhdepäivitys*-tietokirjaansa (Atena, 2020) kertomuksia ihmisiltä, jotka elävät muunlaisessa kuin yksiavioisessa suhteessa, esimerkiksi avoimessa parisuhteessa tai kolmen aikuisen perheessä. Kirjassa he peilaavat netikyselyin ja haastatteluin keräämäänsä aineistoa tutkimustietoon ja muihin kirjoituksiin perhe- ja parisuhteista.

Tiessalo halusi kirjoittaa ihmissuhteiden moninaisuudesta monesta eri syystä.

"Minua ovat aina kiinnostaneet normien ulkopuolella olevat todellisuudet, joista media ja kirjat harvoin kertovat. Aiheesta ei ollut suomalaista kirjaa, ja halusin tehdä sitä näkyväksi. Elän itse avoimessa suhteessa ja koen, että olisin hyötynyt tällaisesta kirjasta."

Aineiston keräämiseen ja kirjoittamiseen kului yhteensä noin vuosi. Ylen uutistoimittajana työskentelevä Tiessalo kirjoitti vapaa-aikanaan, lomilla ja lyhyillä palkattomilla vapailla.

"Totta kai välillä tuntui, ettei tässä ole mitään järkeä, varsinkaan kun tietokirjoista ei Suomessa juuri nettoa. Mutta aihe oli tärkeä ja sanomisen tarve kova. Kun teksti alkoi muotoutua ja kirja valmistua, se oli vähän kuin lapsen syntymä."

Keväällä 2022 Tiessalolta ilmestyi tietokirja *Rakkautta rahalla* (Atena), joka käsittelee seksin ostamista. Tiessalon mielestä hänestä kasvoi kirjailija vasta sen myötä.

"Osin merkitä kalenteriin, milloin kirjoitan ja milloin en kirjota, ja vuokrasin erillisen työtilan. Se paransi jaksamista ja yöunia. Olin tajunnut, että kustannustoimittaja on puolellani. Aluksi punakynää oli vaikea sietää, koska uutisia ei juuri editoida."

Kun Tiessalo kirjoitti Karhumäen kanssa, tekstiä syntyi kahdella taholla, ja Karhumäen terapeutin osaaminen oli toimittajalle tukeva selkänä. Yksin kirjoittaminen oli selkeämpää, kun sai itse päättää kaikesta.

Uutistoimittajalle syväuskelus aiheisiin ja runsaaseen materiaaliin oli antoisa kokemus.

"Kuvailemista piti vähän harjoitella. Uutistoimittajan lauseella olisi tullut aika lyhyt kirja." •

Hämärä-
hommia hyvän
asian puolesta.

